

Kvalitetsanalys för förskola och skola i Nacka 2016

Innehållsförteckning

1	Resultat i korthet	3
2	Inledning.....	5
3	Samlad bedömning av kvaliteten och åtgärder för utveckling	7
4	Utbildningsnämndens mål och nyckeltal.....	11
5	Elevers resultat i grundskola och gymnasieskola	16
6	Förskolors arbete med språklig utveckling, matematiskt tänkande samt förmågor inom naturvetenskap och teknik.....	25
7	Stimulerande lärande, återkoppling och elevers inflytande i grundskola och gymnasieskola	32
8	Särskolan	37
9	Personal i förskola och skola.....	39
10	Tillgång till förskole- och skolplatser, skolval och söktryck.....	42
11	Uppföljning av förbättringsområden från 2015 års kvalitetsanalys.....	48
12	Förskola och skola i siffror	50

I Resultat i korthet

Sammantaget håller Nackas förskolor och skolor även i år en mycket hög kvalitet. Elevresultaten är goda, föräldrar och elever är i hög grad nöjda och observationer av verksamheten visar överlag på god värdegrund och gott förhållningssätt. Det finns många goda exempel i Nackas förskolor och skolor. Nackas elevresultat ligger mycket bra till jämfört med andra kommuner, i synnerhet i grundskolan, och de goda resultaten står sig år efter år. Resultaten står sig även väl när hänsyn tas till att Nacka har en elevsammansättning som visat sig gynna goda resultat.

Bland utvecklingsområdena finns tillgången till pedagogiskt högskoleutbildad personal i fritidshem och lärare med rätt utbildning för förskola och särskola. Elevers inflytande och återkopplingen till elever behöver utvecklas i gymnasieskolan. Detsamma gäller elevers inflytande i grundskolan. Utmaningar inför framtiden är att se till att det finns attraktiva förskolor och skolor när Nacka växer.

Nacka kommuns nya övergripande mål har resulterat i att utbildningsnämnden har antagit ett antal fokusområden med tillhörande resultatindikatorer som ska börja tillämpas 2017 och för vilka mål har specificerats fram till och med 2019. En genomgång av utgångsläget visar ett antal utmaningar för att uppnå målnivåerna för 2017 och framåt.

Mot bakgrund av detta och de utvecklingsområden som har identifierats föreslår utbildningsenheten i denna rapport ett antal åtgärder under 2017. Syftet är att ge goda förutsättningar för fortsatt höga resultat och för utveckling inom vissa särskilt identifierade områden. Det under 2016 påbörjade arbetet med att utveckla kvalitetsmått för förskolan föreslås fortsätta. Utbildningsenheten ser en utmaning i att säkerställa en god lärmiljö för förskolebarnen också utomhus allteftersom Nacka växer. Det är en av frågorna som utbildningsenheten bevakar i planprocessen. Under 2017 föreslås att utbildningsenheten bör se över om det är möjligt och lämpligt att införa krav på utemiljön i auktorisationsvillkoren för de fristående förskolorna.

Utbildningsenheten kommer att ha ökat fokus på att följa upp och ha dialog med huvudmän och chefer i det fall förskolor eller skolor inte når de miniminivåer som alla förskolor och skolor ska nå enligt resultatindikatorerna som utbildningsnämnden beslutat om för 2017. Nivåerna gäller andelen nöjda elever och föräldrar, andel förskollärare i förskolan, elevresultat i grundskolor som är lägre än vad som kan förväntas, givet skolans elevsammansättning, och andel som får gymnasieexamen i gymnasiet. Syftet är att säkerställa hög kvalitet i Nackas samtliga förskolor och skolor.

Utbildningsenheten behöver ha dialog med rektorer och huvudmän om dimensioneringen, det vill säga platstillgången i förhållande till vårdnadshavarnas

efterfrågan. Ett växande Nacka och ett väl fungerande obligatoriskt skolval ställer höga krav på en god förmåga att anpassa platserna på de olika skolorna utifrån föräldrarnas val av skola, utan att göra avkall på kvaliteten. Åtgärder bedöms även krävas framöver för att säkerställa tillräcklig platstillgång inom särskolan framöver.

Utbildningsenheten vill också arbeta vidare med användningen av elevbedömningar i kvalitetsarbetet för att främja utveckling i grund- och gymnasieskolan vad gäller elevernas inflytande och stimulans i undervisningen.

Under året kommer utbildningsenheten också att utveckla former för att följa upp hur det går för elever på introduktionsprogram i gymnasiet.

Under hösten 2016 har utbildningsenheten genomfört kvalitetsuppföljning i form av dialoger med samtliga chefer inom förskola, grundskola, gymnasieskola och särskolan. Syftet är dels att det ska bidra med pusselbitar till den samlade bilden av kvaliteten i verksamheterna, dels att det ska bidra till verksamheternas utveckling. Skolornas arbete med att kritiskt granska effekten på måluppfyllelsen av de egna insatserna och att systematiskt analysera det egna arbetet kan utvecklas på många skolor, samtidigt som andra skolor har kommit långt med detta.

Elevernas kunskapsutveckling över tid kan numera följas på ett sätt som tidigare inte har varit möjligt. Det är de nationella proven i årskurserna 3 och 6 samt betygen i årskurs 6 som har funnits tillräckligt lång tid för att möjliggöra detta. Utbildningsenheten arbetar med att utveckla former för att studera kunskapsutvecklingen över tid avses fortsätta under 2017. Intresset för sådan information har varit stort från skolornas sida, inte minst hos de med de tidiga årskurserna. Utbildningsenheten hoppas på detta sätt bidra till att stimulera skolornas eget arbete med att följa och analysera elevernas progression.

För att stimulera skolors kvalitetsarbete kommer utbildningsenheten att undersöka möjligheterna att fånga om elever når de övergripande målen i läroplanen. Vi vill också försöka att tydligare följa elever för att se skolverksamheten ur ett elevperspektiv, exempelvis inom observationerna i VÅGA VISA.

2 Inledning

Nästan 24 000 barn och elever i Nacka deltar i utbildning från förskola till gymnasieskola. De flesta går i förskolor och skolor i Nacka, men en del, framförallt i gymnasiet, har valt skolor i andra kommuner.

Totalt finns det 152 förskolor och skolor i Nacka. Av dessa är 103 är förskolor, 39 grundskolor och 10 gymnasieskolor. Fem av skolorna har dessutom grund- eller gymnasiesärskola. Det finns också drygt 50 anordnare av pedagogisk omsorg.

Syfte och underlag för kvalitetsanalysen

Utbildningsnämnden ansvarar för att följa upp och utvärdera måluppfyllelse och kvalitet i utbildningen från förskola och annan till gymnasieutbildning. Detta görs med hjälp av olika underlag:

- Elevers resultat
- Enkäter till föräldrar och elever
- Observationer i verksamheten
- Statistik om personal

Bilden kompletteras med information från:

- tillsyn och insyn i förskolan,
- särskilda undersökningar
- möten och redovisningar från förskolor, skolor och huvudmän
- externa jämförelser och granskningar

Utbildningsenheten redovisar under året resultat från olika undersökningar och underlag för utbildningsnämnden och på kommunens webbplats enligt en fastställd utvärderingsplan. I kommunens kvalitetsanalys görs en samlad övergripande analys baserad på de olika underlagen. Analysen utmynnar i att starka sidor och utvecklingsområden identifieras samt förslag till åtgärder som utbildningsenheten och utbildningsnämnden bör vidta för att öka måluppfyllelsen.

Ett viktigt underlag i årets kvalitetsanalys har varit den kvalitetsuppföljning som utbildningsenheten genomfört under hösten 2016, där vi har träffat alla chefer för förskolor och skolor i Nacka för enskilda samtal om kvaliteten i deras verksamhet. Totalt har 93 kvalitetssamtal genomförts, varav en del har omfattat flera enheter. Alla chefer som bjudits in har deltagit¹. Som utgångspunkt för samtalet om kvalitet användes resultat på utvalda kvalitetsmått baserat på utbildningsnämndens undersökningar och nationell statistik.

¹ En chef har lämnat skriftligt underlag istället då det inte gick att ordna ett möte. Chefer på enheter som observeras inom VÅGA VISA under hösten har inte ingått eftersom observationen ger en fördjupad dialog om kvaliteten.

Resultaten i denna kvalitetsanalys har diskuterats och analyserats på ett seminarium med huvudmän i Nacka i januari.

Kvalitetsanalysen omfattar förskola och annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskoleutbildning, fritidshem samt gymnasieutbildning. Med begreppet förskola och skola avses alla dessa verksamheter.

Kvalitetsanalysens disposition

I nästa avsnitt redovisas utbildningsenhetens samlade bedömning av kvaliteten per skolform samt åtgärder och förslag till åtgärder. Därefter redovisas utfallet 2016 i utbildningsnämndens måluppföljning. Där framgår också utgångsläget för de nya mål som beslutats om för 2017-19.

Därefter redovisas olika områden som prioriterats genom en analys av målen eller utifrån behov av att följa upp verksamheter i olika avseenden:

- Elevresultat i grundskola och gymnasieskola
- Förskolors arbete med språklig utveckling, matematiskt tänkande, förmågor inom naturvetenskap och teknik
- Stimulerande lärande, återkoppling och elevers inflytande i grundskola och gymnasieskola
- Särskolan
- Personal i förskola och skola
- Tillgång till förskole- och skolplatser, skolval och söktryck

Dessa områden har belysts i kvalitetsuppföljningarna med chefer under hösten. Varje avsnitt inleds med en kortfattad redovisning av resultat från tjänsteskrivelser eller annat underlag på området.

3 Samlad bedömning av kvaliteten och åtgärder för utveckling

I detta avsnitt gör utbildningsenheten en samlad bedömning av kvaliteten i förskola och skola baserad på årets uppföljning och utvärdering. Vi tar upp olika åtgärder för de utvecklingsområden som identifierats. En del åtgärder är sådant som utbildningsenheten och utbildningsdirektören kan utveckla inom ramen för sina uppdrag, medan annat är sådant som vi föreslår utbildningsnämnden att besluta om, exempelvis i nämndens utvärderingsplan för 2017.

Sammantaget håller Nackas förskolor och skolor även i år en mycket hög kvalitet. Elevresultaten är goda, föräldrar och elever är i hög grad nöjda och observationer av verksamheten visar överlag på god värdegrund och gott förhållningssätt. Det finns många goda exempel i Nackas förskolor och skolor.² Nackas resultat ligger mycket bra till jämfört med andra kommuner, i synnerhet i grundskolan, och de goda resultaten står sig år efter år. Resultaten står sig även väl när hänsyn tas till att Nacka har en elevsammansättning som visat sig gynna goda resultat.

Bland utvecklingsområdena finns tillgången till pedagogiskt högskoleutbildad personal i fritidshem och lärare med rätt utbildning för förskola och särskola. Elevers inflytande och återkopplingen till elever behöver utvecklas i gymnasieskolan. Detsamma gäller elevers inflytande i grundskolan. Utmaningar inför framtiden finns i att se till att det finns attraktiva förskolor och skolor när Nacka växer.

Förskola och pedagogisk omsorg

Starka sidor

- Förskola och pedagogisk omsorg upplevs av föräldrar i hög grad som en trygg verksamhet och området normer och värden får också goda omdömen av observatörer från andra kommuner.
- Verksamheten upplevs som stimulerande av föräldrar, och många förskolor har kommit långt när det gäller barns lärande, särskilt barns språkliga utveckling. Observationerna visar på flera goda exempel.

Utvecklingsområden

- Andelen förskollärare är fortsatt låg i förhållande till målvärdet, trots aktivt rekryteringsarbete.
- Arbetet med att utveckla sätt att fånga kvaliteten i förskola och pedagogisk omsorg behöver fortsätta. Under året har utbildningsenheten prövat en modell där den fonologiska screening i förskoleklass använts som underlag för en dialog om hur förskolan stimulerar barnens språkliga utveckling.

² Se en redovisning av goda exempel på <http://www.danderyd.se/vagavisa>

- Efterfrågan på förskoleplatser har kunnat mötas, även om det i slutet av året i en kommunal del var svårigheter att få plats vid önskad tid. Att se till att antalet förskoleplatser ökar i takt med att Nacka expanderar är en framtidsutmaning. Det är viktigt att attraktiva anordnare ges möjlighet att utöka sin verksamhet med nya förskolor och att nya förskolor ges förutsättningar att erbjuda attraktiva lärmiljöer både inomhus och utomhus.

Åtgärder för utveckling

De nya resultatindikatorerna för 2017 innebär att fokus flyttas något när det gäller personalens utbildningsnivå i förskolan, och det blir prioriterat att alla förskolor i kommunen når upp till en viss nivå, en miniminivå på minst 20 procent förskollärare. Syftet är att se till att alla förskolor i Nacka håller god kvalitet. Utbildningsenheten kommer att ha särskild kontakt med ledning och huvudmän för de förskolor som inte når upp till denna nivå för att diskutera möjliga framkomliga vägar samt följa deras utvecklingsarbete (så kallade kontrollbesök). Utbildningsenheten bedömer att det även fortsättningsvis är viktigt att alla förskolor fortsätter att aktivt arbeta med att säkra en hög andel förskollärare.

Utbildningsenheten samverkar med plan- och fastighetsprocessen för att säkra tillräckligt med förskoleplatser och förutsättningar för god lärmiljö på förskolor. Utbildningsenheten kommer att överväga om det är möjligt och lämpligt att införa krav på utemiljön i auktorisationsvillkoren för fristående förskolor.

Utbildningsenheten vill fortsätta använda resultat från fonologisk screening för att följa och analysera förskolors kvalitet. Genomförandet av detta behöver kvalitetssäkras och metoderna utvecklas.

Observationerna genom VÅGA VISA är ett annat sätt att belysa kvalitet i förskolan. Metoden för observationerna ses för närvarande över bland annat för att möjliggöra fler observationer och en tydligare inriktning på hur förskolan stimulerar barns lärande och utveckling.

Förskoleklass och grundskoleutbildning

Starka sidor

- Nackas elevresultat i grundskolan fortsätter att vara mycket goda. Det gäller såväl i betyg som i nationella prov, och resultaten står sig väl även när hänsyn tas till elevsammansättningen. Nacka har under de senaste fem åren alltid legat bland de tio bästa kommunerna i SKL:s öppna jämförelser.
- Elever förbättrar i relativt hög grad sina betyg mellan årskurs 6 och 9, visar en jämförelse på individnivå. Även i de nationella proven mellan årskurs 3 och 6 finns en positiv utveckling för många elever.
- För elever som är nyanlända till Sverige varierar resultaten. Det är positivt att många nyanlända når jämförelsevis goda resultat. 44 procent blev behöriga till gymnasiet när de gick ut årskurs 9, vilket är mer än i riket där andelen var 30 procent.

- Återkopplingen till elever om deras lärande fungerar relativt väl. Det tycker flertalet elever och även rektorerna bedömer att återkopplingen fungerar bra.
- Utbildningsenheten bedömer att grundsärskolan är individanpassad och välfungerande.

Utvecklingsområden

- Flertalet skolor har goda resultat, men det finns skolor som har lägre meritvärde och lägre andel elever som når kravnivån i alla ämnen än vad som kan förväntas utifrån elevsammansättningen.
- Andelen föräldrar som får den skola de valt i förstahand når inte upp till målnivån, särskilt när det gäller valet till årskurs 7. En av tre skolor kunde inte ta emot alla elever som sökte till dem i första hand i skolvalet till hösten 2016. När Nacka får fler invånare är det viktigt att antalet skolplatser utökas i samma takt och på ett sätt som är förenligt med att alla skolor ses som attraktiva val av föräldrar och elever. Tillgången till platser i grundsärskolan behöver också säkerställas.
- Andelen elever som anser att eleverna är med och bestämmer om hur de ska arbeta med olika skoluppgifter minskar med stigande ålder, och i årskurs 8 svarar bara drygt hälften av eleverna att de är med och bestämmer. Mönstret är likartat när det gäller elevernas bedömning av om skolarbetet är stimulerande.
- Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning är låg på många fritidshem. Andelen lärare med rätt legitimation är låg på några grundsärskolor.

Åtgärder för utveckling

I resultatindikatorerna för 2017 identifieras miniminivåer för grundskolorna i kommunen. Det gäller att alla skolor med årskurs 9 ska ha bättre elevresultat än förväntat med hänsyn till elevsammansättningen (salsa) och en viss andel nöjda elever. Utbildningsenheten kommer att ha särskild kontakt med ledning och huvudmän för de skolor som inte når upp till denna nivå för att följa deras utvecklingsarbete. Syftet är att se till att alla grundskolor i Nacka håller god kvalitet.

Utbildningsenheten kommer att fortsätta att ha dialog om dimensionering med huvudmän inför Nackas expansion i syfte att säkra attraktiva skolplatser.

Utbildningsenheten föreslår i utvärderingsplanen att en särskild studie genomförs för att komma vidare i arbetet med att använda elevbedömningar i kvalitetsarbetet när det gäller elevers inflytande och stimulans.

För att stimulera skolors kvalitetsarbete kommer utbildningsenheten att undersöka möjligheterna att fånga om elever när de övergripande målen i läroplanen. En annan möjlighet som kommer att undersökas är om det går utveckla formerna för att se skolverksamheten ur ett elevperspektiv, exempelvis genom att följa enskilda elever, till exempel av observatörer i VÅGA VISA.

Metoden för observationer ses för närvarande över också för att tydliggöra hur väl skolan stimulerar elevernas lärande och utveckling.

Gymnasieutbildning

Starka sidor

- Eleverna kan i hög grad rekommendera sin gymnasieskola. Eleverna är generellt trygga på sin skola och tycker att det är positiv stämning.
- Lärarna har i hög grad lärarexamen, särskilt på de kommunala skolorna.
- Andelen elever som får gymnasieexamen inom tre år är jämförelsevis hög i Nacka, åtta av tio elever i gymnasieskolor i Nacka. Andelen elever som fullföljer gymnasiet är högre än för några år sedan, trots en viss nedgång 2016. Andelen är hög även bland eleverna folkbokförda i Nacka, och tillhör de högsta i länet.

Utvecklingsområden

- Eleverna bedömer i alltför låg grad att de kan påverka arbetssätt, att de får återkoppling om hur de ligger till och att undervisningen är stimulerande. Rektorerne bedömer också att skolan lyckas mindre väl på dessa områden.
- På några skolor uttrycker relativt många elever att de är mindre nöjda med sin skola, och på några skolor är andelen avgångselever som får examen alltför låg.
- Utbildningsenhetens uppföljning av hur det går för elever på introduktionsprogram, exempelvis hur snabbt de går vidare till annan utbildning eller arbete, är inte tillräcklig.

Åtgärder för utveckling

I resultatindikatorerna för 2017 identifieras miniminivåer för gymnasieskolorna i kommunen. Det gäller att alla skolor ska ha en minsta andel elever med gymnasieexamen och en minsta andel nöjda elever. Syftet är att se till att alla gymnasieskolor i Nacka håller god kvalitet. Utbildningsenheten kommer att ha särskild kontakt med ledning och huvudmän för de skolor som inte når upp till dessa nivåer för att följa deras utvecklingsarbete.

Utbildningsenheten föreslår i utvärderingsplanen att en särskild studie genomförs för att komma vidare i arbetet med att använda elevbedömningar i kvalitetsarbetet när det gäller elevers inflytande och stimulans. Två gymnasieskolor i Nacka ingår i ett projekt, där flera forskare ingår, som syftar till att utveckla metoder för att följa upp elevers bedömning av inflytande.

Utbildningsenheten kommer under året att utveckla former för att följa upp hur det går för elever på introduktionsprogram.

4 Utbildningsnämndens mål och nyckeltal

Under 2016 har utbildningsnämnden haft strategiska mål som följts upp med hjälp av olika nyckeltal per skolform. Läget sammanfattas för varje strategiskt mål sammanfattas med hjälp av en färg;

- grön, när målet bedömts ha nåtts och så gott som alla målnivåer nåtts,
- gul, när utfallet är blandat,
- rött, när utfallet indikerar att utfallet är lågt i förhållande till målnivåerna.

Bedömningen görs alltså i förhållande till utbildningsnämndens fastställda målnivåer, och i sammanvägningen ges de olika nyckeltalen olika vikt beroende på deras betydelse. Målnivåer är ofta ambitiöst satta, vilket innebär att utfall under målnivån ändå kan vara bra i förhållande till andra kommuner.

För **förskolan** är måluppfyllelsen *grön* för Valmöjligheter och Trygg arbetsmiljö. För Maximal utveckling och stimulerande lärande och Reellt inflytande är den samlade bedömning *gul* då resultaten för de olika nyckeltalen är blandade. Särskilt stor är avvikelserna från målnivån när det gäller andelen förskollärare.

Måluppfyllelsen för Maximal utveckling och stimulerande lärande samt Trygg arbetsmiljö för **grundskolan** är *gul*. För Reellt inflytande och Valmöjligheter är bedömningen *röd* då målvärdena inte nås. Långt till målvärdet är det exempelvis för andelen som får sitt förstahandsval vid val av grundskola och elevernas bedömning av inflytande och återkoppling.

För **gymnasieskolan** är den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för Maximal utveckling och stimulerande lärande samt Trygg arbetsmiljö *gul*. För Reellt inflytande är bedömningen *röd*. På gymnasiet är det framförallt elevernas bedömning av stimulans och återkoppling liksom andelen nöjda elever på några skolor som är för låg.

Under 2016 har utbildningsnämnden beslutat om fokus och resultatindikatorer utifrån kommunens nya övergripande mål. De nya målen gäller år 2017-19. Utgångsläget 2016 för dessa mål visar att för att nå målen kommande år krävs särskilt stora förbättringar när det gäller andelen elever som känner sig stimulerade och trygga i grundskola och gymnasieskola. Antalet skolor som når upp till den angivna lägsta-nivån när det gäller elevresultat eller, för förskolor, andelen förskollärare behöver också öka.

Tyvärr har Skolverket inte publicerat salsavärden avseende betygen i årskurs 9 våren 2016 ännu. Därför redovisas utfallet för våren 2015 istället.

2016 års mål och nyckeltal

Verksamhetsresultat förskola och pedagogisk omsorg				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande		Andel personal i förskolan som har förskolläroutbildning	45	33
		Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande för deras barn	95	96
		Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att utveckla mitt barns förståelse för naturvetenskap och teknik	80	84
		Andel förskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar	100	95
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde utveckling och lärande	3,5	3,1
Reellt inflytande		Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	85	85
		Andel föräldrar som får tydlig information om hur barnet utvecklas	90	86
Valmöjligheter		I alla kommunalar ska utbudet av platser i förskolan motsvara efterfrågan	4	4
Trygg arbetsmiljö		Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i verksamheten	95	96

Verksamhetsresultat förskoleklass och grundskola				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande		Meritvärde, 17 ämnen	252	264
		Meritvärde för pojkar	244	251
		Andel skolor med positiv avvikelse i salsamodellen (meritvärde)	100	(91) (2015)
		Andel elever i årskurs tre som når kravnivån i NP i både sv och ma.	75	74
		Genomsnittlig betygspoäng för elever i årskurs sex	15,0	14,8
		Andel elever i årskurs nio som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	100	95
		Andel elever som lär sig nya saker varje dag i skolan	90	78
		Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmet	36	27
		Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever	100	83
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde Kunskaper	3,5	3,1
Reellt inflytande		Andel elever som anser att de har inflytande på skolarbetet. (Genomsnitt av tre enkätfrågor.)	75	69
		Andel elever som anser att de får veta hur det går för dem i skolarbetet	90	82
		Andel elever som anser att de får vara med och bestämma på sitt fritidshem	75	89
Valmöjligheter		Andel föräldrar som har fått sitt förstahandsval tillgodosett vid val av skola	95	87

Trygg arbetsmiljö		Andel elever som anser att de är trygga i skolan	95	90
		Andel elever som anser att de kan fokusera på skolarbetet på lektionerna	75	79
		Andel elever som varje skoldag deltar i någon form av fysisk aktivitet i skolan	75	60

Verksamhetsresultat gymnasieskola				
Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målnivå	Utfall
Maximal utveckling och stimulerande lärande		Andel elever i Nackas skolor som fått gymnasieexamen inom tre år	80	80
		Betygspoäng i Nackas skolor	14,5	14,8
		Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer	65	48
		Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever	100	56
		Genomsnittlig bedömning av observationer i Våga visa de senaste två åren för målområde Kunskaper	3,5	3,0
Reellt inflytande		Andel elever som anser att de kan påverka arbetssättet under lektionerna	55	40
		Andel elever som får information om hur de ligger till under kursens gång	65	45
Trygg arbetsmiljö		Andel elever som känner sig trygga i skolan	95	92
		Andel elever som anser att det är arbetsro på lektionerna	60	51

Mål, fokus och resultatindikatorer för 2017-2019

Bästa utveckling för alla					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Alla barn och elever utvecklas maximalt	Andel elever som når grundläggande kunskapsnivå				
	Gr: Andel elever i åk 9 som blir behöriga till gymnasiet.	96	96	97	97
	Gy: Andel avgångselever som får gymnasieexamen	94	95	95	95
	Genomsnittlig betygsnivå				
	Gr: Meritvärde åk 9	264	265	265	265
Gy: Betygspoäng för avgångselever	14,8	15,1	15,2	15,3	
Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära	Upplevd stimulans				
	Fsk: Andel föräldrar som anser att verksamheten är stimulerande	96	95	95	95
	Gr: Andel elever som tycker att det är roligt att lära sig saker (åk 3)/anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer (åk 6+8)	69	75	80	80
	Gy: Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer.	48	55	65	75
	Upplevelse av inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll				
	Fsk: Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara.	85	85	85	85
	Gr: Andel elever med inflytande på skolarbetet. (Genomsnitt av tre enkätfrågor.)	69	70	75	75
	Gy: Andel elever som kan påverka arbetssättet under lektionerna.	40	45	50	50
	Extern bedömning av målområdet kunskaper, utveckling och lärande i Våga Visa-observationer de två senaste åren.				
	Fsk: Genomsnittlig bedömning	3,1	3,3	3,3	3,3
	Gr: Genomsnittlig bedömning	3,1	3,3	3,3	3,3
Gy: Genomsnittlig bedömning	3,0	3,3	3,3	3,3	

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Alla förskolor och skolor i Nacka håller hög kvalitet	Andel förskolor/skolor med minst 80 procent nöjda föräldrar/elever				
	Fsk: Föräldrar nöjda med verksamheten	95	95	95	95
	Gr: Elever nöjda med verksamheten	83	85	90	90
	Gy: Elever nöjda med verksamheten	56	60	65	75
	Andel förskolor och skolor som minst når en viss nivå resultatmässigt				
Fsk: Andel förskolor med minst 20 procent förskollärare	88	90	90	95	
Gr: Andel skolor med positiv salsaaavvikelse både vad gäller meritvärde och andel som nått kunskapskraven i alla ämnen	(55) (2015)	64	72	80	
Gy: Andel skolor där andelen avgångselever med gymnasieexamen uppgår till minst 90 procent	67	77	77	90	
Alla förskolor och skolor är goda miljöer för utveckling och lärande	Trygghet och lärmiljö				
	Fsk: Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i förskolan	96	95	95	95
	Gr: Andel elever som är trygga i skolan	90	95	95	95
	Gy: Andel elever som är trygga i skolan	92	95	95	95
	Andel förskolor/skolor utan kritik i extern granskning av miljö (granskningar från Arbetsmiljöverket och kommunens miljötillsyn)	ej mätt	bestäms senare	bestäms senare	bestäms senare

Stark och balanserad tillväxt					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Föräldrar och elever har stora valmöjligheter vid val av förskola och skola	Tillgång till platser i förskolan och tillgodosedda förstahandsval vid val av skola				
	Fsk: Att det finns tillgång till lediga platser i varje kommundel	Ja	Ja	Ja	Ja
	Gr: Andel elever som får förstahandsvald skola till förskoleklass och grundskola	87	90	90	90
Det är attraktivt att driva förskola och skola i Nacka. Anordnare som ligger i framkant när det gäller kvalitetsutveckling vill verka här.	Bedömning av hur det är att verka som huvudman i Nacka				
	Fsk:	ny mätning	bestäms senare	bestäms senare	bestäms senare
	Gr:	ny mätning	bestäms senare	bestäms senare	bestäms senare
	Gy:	ny mätning	bestäms senare	bestäms senare	bestäms senare

Maximalt värde för skattepengarna					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Utfall 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Nackas förskolor och skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner	Bland de tio bästa kommunerna i landet avseende elevresultat och bland de tre bästa kommunerna avseende andel nöjda föräldrar/ elever i enkätundersökningen				
	Fsk: Andel nöjda föräldrar	nej	ja	ja	ja
	Gr: Andel nöjda elever + SKL:s sammanvägda resultat	ja	ja	ja	ja
	Gy: Andel nöjda elever + betygspoäng	nej	ja	ja	ja
Alla elever klarar skolan inom avsedd tid	Andel elever som fullföljer och når målen i en skolform inom avsedd tid				
	Gr: Andel elever som nått kunskapskraven i alla ämnen i åk 9	91	88	89	90
	Gy: Andel elever som fått gymnasieexamen inom 3 år	80	77	78	80
Nyanlända elever i Nacka kommer snabbt in i skolan och får en god grund för högre studier och arbetsliv.	Nyanlända elevers resultat				
	Gr: Andel elever som är nyanlända de senaste fyra åren som blir behöriga till gymnasieskolan när de går ut åk 9	44	50	55	60
	Gy: Andel elever på språkinträdning som går vidare till nationellt program	redovisas ej pga få elever	50	50	50

5 Elevers resultat i grundskola och gymnasieskola

I detta avsnitt ges en övergripande bild av elevresultaten i grundskola och gymnasieskola i Nacka, baserat på tjänsteskrivelser samt andra sammanställningar. Därefter redovisas förklaringar till resultaten på skolnivå som framkommit i utbildningsenhetens resultatdialoger och kvalitetssamtal med rektorer. Här ges också en kort sammanfattning av arbetet med att följa elevers kunskapsutveckling som utbildningsenheten genomfört och som redovisats i tjänsteskrivelse i december.

5.1 Elevresultat våren 2016 (tjänsteskrivelse sept, samt senare material)

Grundskola

Resultatredovisningen för våren 2016 visar att Nackas grundskoleelever fortsätter att ha goda resultat.

Tre av fyra elever – 74 procent – klarade kravnivån i alla delprov i både svenska och matematik i **nationellt prov i årskurs 3**. Nio procent av eleverna klarade inte kravnivån i varken svenska eller matematik.

Flertalet elever, 93-95 procent, fick godkänt provbetyg i **nationellt prov i årskurs 6**. Betygen i årskurs 6 har ökat svagt i flertalet ämnen sedan förra året. De tre ämnen där Nackas elever fick högst betyg var engelska, modersmål samt idrott och hälsa.

Meritvärdet i **årskurs 9** fortsätter att ligga på en hög nivå, och Nackas resultat var tredje högst i landet. Andelen elever som blev behöriga till gymnasieskolan minskade svagt sedan förra året. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen i Nacka var 91 procent våren 2016, vilket är samma nivå som året innan.

Betygsresultaten för de nyanlända eleverna (det vill säga elever som börjat svensk skola de senaste fyra åren) som gick ut årskurs 6 och 9 varierar mycket. En del nyanlända elever har fått mycket goda resultat, medan andra enbart fått godkänt i enstaka ämnen. 44 procent av de nyanlända eleverna som gick ut årskurs 9 blev behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket kan jämföras med 30 procent i riket.

I Öppna jämförelser, som tas fram av Sveriges kommuner och landsting (SKL), redovisas ett sammanvägt mått, som ska ge en indikation av hur väl kommunerna lyckas med sitt kunskapsuppdrag. Det innehåller olika mått på betygsresultat i åk

9³. Både de faktiska betygsresultaten samt avvikelsen från ett modellberäknat betygsresultat (det vill säga förväntat utifrån elevsammansättningen) ingår. Nacka och Lidingö är de enda kommuner som varit bland de tjugo främsta sedan måttet började redovisas 2009, och Nacka har under de senaste fem åren alltid legat bland de tio bästa. Våren 2016 ligger Nacka på nionde plats, jämfört med tredje förra året. Den relativa placeringen ett visst år kan bero på relativt små skillnader mellan kommunerna. Nackas stabilt goda resultat över tid är värt att betona.

Öppna jämförelser visar att Nacka placerar sig mycket högt vid en kommunjämförelse av betygsresultat. Nackas elever har välutbildade föräldrar vilket brukar innebära högre resultat för eleverna, men Nacka ligger även bra till när det när hänsyn tas till elevsammansättningen. Nacka ligger på 11:e plats när meritvärdet tar hänsyn till det modellberäknade, förväntade värdet. Även när det gäller andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen eller blir behörig till gymnasieskolan är Nackas andel två respektive en procentenheter högre än förväntat i förhållande till elevsammansättningen. Avvikelsen i förhållande till det förväntade värdet är inte lika stor för dessa mått som för meritvärdet, vilket indikerar att värdena trots den höga nivån bör kunna öka något för Nacka.⁴

Gymnasieskola

- **Elever i gymnasieskolor i Nacka**

Av de elever som började gymnasiet i Nacka hösten 2013⁵, fick 80 procent gymnasieexamen⁶ inom tre år, det vill säga våren 2016. Det är högre än för två år sedan, när de första eleverna gick ut den nya gymnasieskolan och åren dessförinnan, men en minskning med en procentenhet jämfört med förra året. Andelen elever som fick gymnasieexamen inom tre år av dem som började i Nackas gymnasieskolor var högre än i riket och länet.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som gick ut våren 2016 från gymnasieskolor i Nacka var 14,8. Det är något lägre än föregående år men högre än i riket och i länet. Av alla avgångselever i Nacka fick 94 procent gymnasieexamen. Andelen elever på yrkesprogram som fick gymnasieexamen har minskat jämfört med förra året, då andelen med examen på yrkesprogram var lika hög som på de studieförberedande programmen.

³ meritvärde, andel elever som blir behörig till yrkesprogram och andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen

⁴ Nackas ranking på 125 respektive 135:e plats bland samtliga kommuner blir dock missvisande då Nacka har så höga faktiska resultat.. En förbättring till exempelvis plats 20 i andelen som når kunskapskraven i alla ämnen skulle kräva ett värde på 102 procent för Nacka, vilket ju inte är möjligt att uppnå.

⁵ inklusive elever på introduktionsprogrammet

⁶ För gymnasieexamen krävs godkänt betyg i 2250 av de 2500 poängen, och godkänt i vissa utpekade kurser.

Öppna jämförelser för gymnasieskolan (SKL) har endast redovisat resultat för våren 2015 ännu. För Nackas kommunala gymnasieskolor visar jämförelserna att andelen elever med gymnasieexamen inom tre år är relativt hög. Ingen annan kommun i länet är i närheten av så hög andel med gymnasieexamen inom tre år för kommunala skolor. Den höga andelen beror delvis på en gynnsam elevsammansättning, och om hänsyn tas till detta blir Nackas kommunrankning 79, även det mycket bra i länsjämförelse.

Öppna jämförelser innehåller också mått som visar vad eleverna gör efter gymnasiet. Bland eleverna som gick ut kommunala gymnasier i Nacka var 76 procent etablerade på arbetsmarknad eller i studier två år efter fullföljd utbildning. Det är plats 24 i landet, och sju kommuner i länet ligger bättre till.

- **Gymnasieelever folkbokförda i Nacka**

Av de ungdomar, folkbokförda i Nacka, som började gymnasieskolan 2013 fick 73 procent gymnasieexamen inom tre år, det vill säga senast våren 2016, en svag minskning från 74 procent året innan.

Av Nackaeleverna som gick ut gymnasieskolan våren 2013 hade 54 procent börjat högskolan tre år senare. Det är en ökning jämfört med föregående år. Övergångsfrekvensen är högre i Nacka än i riket och länet.

Öppna jämförelser för gymnasieskolan våren 2015 (SKL) visar följande för elever folkbokförda i Nacka:

- **Andelen elever med gymnasieexamen inom tre år.** Nacka ligger på plats 31 i kommunrankningen för hemkommunen, vilket är bra jämfört med de flesta andra kommuner i länet.
- **Genomsnittlig betygspoäng:** För elever folkbokförda i Nacka är kommunplaceringen 5. Bland annat Danderyd och Lidingö ligger högre.
- **Etablering på arbetsmarknad eller studier två år efter fullföljd utbildning:** 73 procent har etablering eller studier av gymnasieeleverna folkbokförda i Nacka, plats 51 i landet. Tolv kommuner i länet ligger bättre till.

5.2 Elevers kunskapsutveckling i grundskolan (tjänsteskrivelse dec)

I tjänsteskrivelsen redovisas hur elevers kunskapsutveckling över tid ser ut, dels mellan årskurserna 3 och 6, dels mellan årskurserna 6 och 9. Resultaten gäller elever som gick ut årskurs 6 respektive 9 våren 2016. Det är första gången sedan betyg infördes i årskurs 6 som en sådan jämförelse över tid är möjligt att göra och andra gången som det är möjligt att göra mellan årskurserna 3 och 6, sedan de nationella proven i årskurs 3 infördes.

Det finns inte oväntat ett samband mellan elevers resultat i nationellt prov i årskurs 3 och resultaten för samma elever i årskurs 6. Elever med goda resultat i

nationellt prov i årskurs 3 har ofta goda resultat också i årskurs 6. Elever med låga resultat i årskurs 3 får ofta något lägre resultat i årskurs 6. Men det finns också en hel del elever som avviker från mönstret, och framförallt är det många som inte nått kravnivån i samtliga delprov i årskurs 3 som sedan får goda resultat i årskurs 6.

Det finns även ett samband mellan betygen i årskurs 6 och 9. Mellan 10 och 16 procent av eleverna sänker sitt betyg (eller behåller ett F) mellan årskurs 6 och 9, medan 58 till 72 procent höjer betyget (eller behåller ett A), beroende på ämne. Matematik avviker från resultatmönstret genom att det där är fler (36 procent) som sänker, och färre (33 procent) som höjer betyget.

Det är enbart ett fåtal elever som inte uppnått godkänt betyg i årskurs 6 i svenska och i matematik. Av dessa har i stort sett samtliga lyckats uppnå godkända betyg i årskurs 9.

5.3 Skolornas analys och arbete med elevresultaten

Årskurs 3-6: Resultat från resultatdialoger med rektorer (tjänsteskrivelse maj)

En central del av skolors kvalitetsarbete i en mål- och resultatstyrd skola är en kontinuerlig och systematisk uppföljning av resultaten på elev-, klass- och skolnivå. Resultatdialogerna visar att resultatuppföljning i hög grad är prioriterad av rektorerna, men att det varierar mellan skolorna i Nacka hur väl utvecklad och systematisk resultatuppföljningen är på olika nivåer. När det gäller klass- och skolnivå finns skolor där resultatuppföljningen verkar fungera mycket väl, medan ledningen på andra skolor uttryckte att deras system hade brister.

Resultatdialogerna utgick från resultaten våren 2015 i nationellt prov årskurs 3 och 6 och betyg i årskurs 6. Samtal genomfördes med samtliga rektorer på grundskolor med årskurs 3-6 i Nacka, totalt 29 samtal.

Elevresultaten i nationellt prov och betyg i Nacka ligger sammantaget högt jämfört med de flesta andra kommuner, men det finns skillnader mellan olika skolors resultat. En del har mycket höga resultat, medan några skolor ligger under rikets genomsnitt. Det finns också en variation mellan olika ämnen när det gäller betyg.

Rektorernas analys och kommentarer till elevresultaten i årskurs 3-6

Den vanligaste förklaringen som rektorer anger till skolans elevresultat är att de beror på skolans insatser. Många rektorer anger också elevernas förutsättningar som en förklaring. Skolor med lägre än genomsnittlig resultatnivå anger i hög grad förklaringar som gäller brister i skolans insatser, och flera svarar också att elevernas sämre förutsättningar är en förklaring. Bland skolorna med de högsta

elevresultaten lyfte skolledningarna i hög grad att resultaten hängde samman med skolans goda insatser.

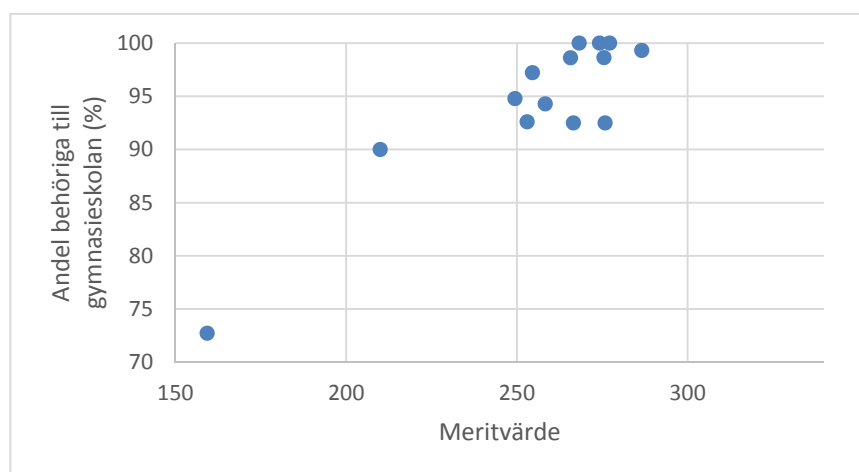
Årskurs 9: Resultat från kvalitetsuppföljningen med rektorer

Skillnader i elevresultat mellan årskurs 9 skolor

De elevresultat som var utgångspunkt för samtalen med rektorerna var genomsnittligt meritvärde i åk 9 samt andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram i årskurs 9 våren 2016.

För alla skolor utom två ligger meritvärdet över 250. 8 av 14 skolor har ett meritvärde över 255 poäng, d.v.s. motsvarande C-betygsnivå i alla ämnen i genomsnitt. Om inte de nyanlända eleverna räknas in i resultaten så är det 10 av 14 skolor som uppnår den nivån. På alla utom en skola når minst 90 procent av eleverna behörighet. Lägst resultat har en resursskola, med bara 11 elever i årskurs 9.

Figur 1: Betygsresultat åk 9, exklusive nyanlända elever, skolor i Nacka, våren 2016

Rektorernas analys och kommentarer till elevresultaten i årskurs 9

Ungefär hälften av rektorerna tog upp att skolans resultat i förhållande till andra berodde på att skolans verksamhet fungerade väl. Bara en tog upp att skolan haft brister i den egna verksamheten. Var fjärde rektor tog upp att resultaten berodde på att eleverna var ambitiösa och duktiga.

Annat som togs upp var att skolan har kompetenta, engagerade lärare eller höga förväntningar på eleverna. Andra tog upp att skolan hade flera nyanlända elever eller flera elever med stora behov.

I linje med vad vi kunde observera i resultatdialogerna med rektorer för årskurs 3-6, så går det att se ett mönster av att skolor med mycket höga resultat tenderar att framhålla skolans insatser som förklaring, medan skolor med lägst resultat tenderar att framhålla eleverna som förklaring. Det gäller såväl meritvärdet som gymnasiebehörigheten i årskurs 9.

Tabell 1 Skolors elevresultat i åk 9 (exklusive nyinvandrade), rött är lågt och grönt högt, samt kategorisering av rektors förklaring till läget

Behörig- het till gy	Merit- värde	Elever +	Elever -	Skolan+	Skolan -
...	...		1		
...	...				
...	...		1	1	
...	...				1
...	...		1		
...	...		1	1	
...	...	1		1	
...	...		1	1	
...	...	1		1	
...	...			1	
...	...	1		1	
...	...	1	1	1	
...	...			1	
...	...	1		1	

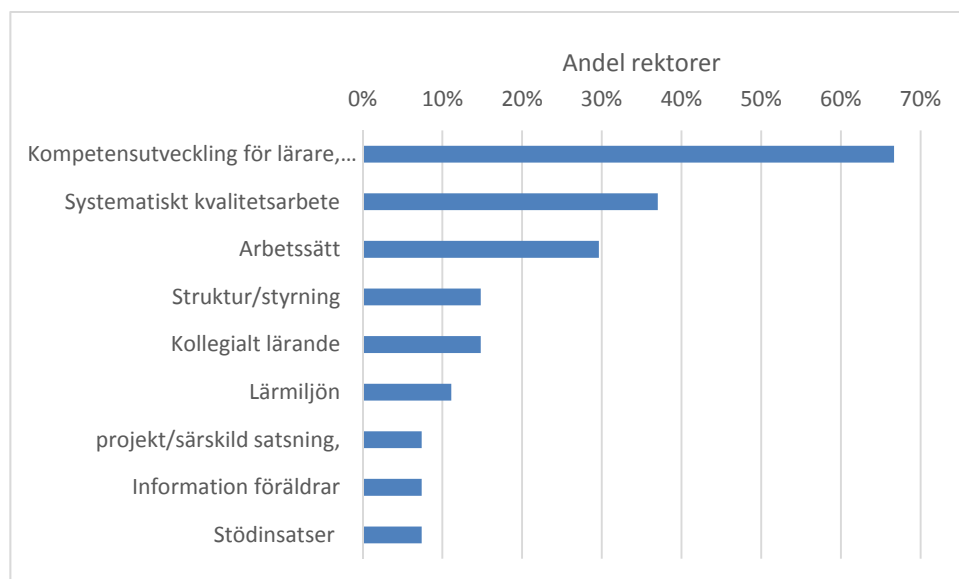
Det är värt att notera att såväl den skola som ligger lägst i resultat som en av dem som ligger högst i resultat har påpekat att mätningar av elevernas kunskapsutveckling skulle vara värdefullt. Även om resultaten är låga så kan kunskapsprogressionen hos eleverna ändå ha varit god om eleverna hade sämre utgångsläge. Progressionsmått avspeglar också tydligare skolans insats.

De insatser som rektorerna oftast uppger att de gör för att förbättra resultaten är lärares kompetensutveckling/ rekrytering (10 st) och systematiskt kvalitetsarbete (9st). Därutöver nämns arbetssätt, lärmiljö, stödinsatser till eleverna och styrningsfrågor av olika rektorer.

De som har lägst resultat tenderar att ange systematiskt kvalitetsarbete som utvecklingsområde och därefter kompetensutveckling av lärare/rekrytering.

Även de skolor som ligger högst i resultat uppger i ganska stor utsträckning att kompetensutveckling/rekrytering är ett utvecklingsområde, men istället för systematiskt kvalitetsarbete är det annars olika utvecklingsområden som dessa anger.

Figur 2 De två viktigaste insatserna som rektor gör för att höja låga resp vidareutveckla höga elevresultat (utbildningsenheten har kategoriserat svaren, kvalitetsuppföljning med grundskolerektorer, 2016)

Gymnasieskolor: Resultat från kvalitetsuppföljningen med rektorer

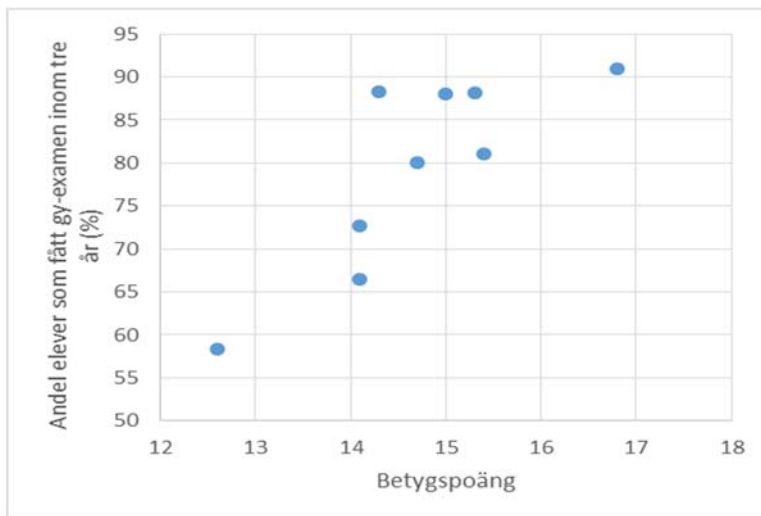
Skillnader i elevresultat mellan gymnasieskolor

Elevresultaten som använts som utgångspunkt i kvalitetssamtalen avser våren 2015 då senare resultat inte publicerats när samtalen genomfördes. Andelen elever som tog gymnasieexamen inom tre år var sammantaget 83 procent. Spridningen i resultat mellan skolor varierar från 58 till 91 procent.

Ser vi närmare på eleverna med avgångsbetyg från ett nationellt program, är andelen som uppnått gymnasieexamen (av totala antalet elever som slutat gymnasieskolan) i genomsnitt 95 procent. Resultaten varierar här från 81 till 98 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för eleverna med examen eller studiebevis från ett nationellt program är 15,0, med en variation från 12,6 till 16,8 mellan skolorna.

När man studerar variationen i elevresultaten mellan gymnasieskolor ska man vara medveten om att programsammansättningen varierar mellan skolorna och att elever på olika program läser kurser med olika krav. Elevernas genomsnittliga betygsresultat när de började gymnasieskolan varierar också.

Figur 3 Elevresultat gymnasieskolor i Nacka våren 2015

Rektorernas analys och kommentarer till elevresultaten i gymnasieskolan

Av de totalt åtta skolledningar som har besvarat frågan om vilka förklaringar som ligger bakom resultaten (i förhållande till övriga skolor) är det lika vanligt att ange någon form av brist i skolans verksamhet, som att ange att skolans verksamhet fungerar väl som förklaring.

Brister avser ofta att skolan inte lyckats möta elevernas behov tillräckligt väl. Ibland har skolledningar kommenterat att låga resultat vid ett visst tillfälle ändå kan vara goda resultat, utifrån de förutsättningar eleverna hade när de började på skolan. I ett sådant fall kan skolans insats alltså ändå ha varit stor för elevernas kunskapsutveckling. Att det finns ett ganska starkt samband mellan elevernas meritvärden när de börjar gymnasieskolan och betygspoängen när de slutar gymnasieutbildningen är något som utbildningsenheten har sett tidigare, när sådana data har tagits fram.

Utifrån svaren vi fått från rektorerna vid de åtta gymnasieskolor som ingått i kvalitetsuppföljningen så kan vi inte se samma tydliga mönster som för grundskolan när det gäller de angivna orsakerna till skolans resultat. Det är lika vanligt att främst lyfta fram positiva insatser från skolans sida som att ange brister i skolans insatser. Det framkommer inte något tydligt samband med dessa svar utifrån om man har höga eller låga resultat i förhållande till andra skolor.

Tre av skolorna har skillnader i resultat mellan olika program på skolan. Förklaringarna till skillnaderna mellan program handlar främst om skillnader i elevernas förutsättningar. Den skola med goda resultat, som uppger att skillnaderna i resultat mellan program är små anger att orsakerna till detta är skolans insatser i form av bra elevvård, yrkeslärare och mentorskap samt tidiga insatser och förstärkningar av lärarresurser i klasser.

När det gäller de viktigaste insatserna för att utveckla utbildningen tar fyra rektorer upp sådant som vi har kategoriserats som systematiskt kvalitetsarbete och lärares kompetensutveckling/rekrytering av lärare. I stort sett samtliga skolor tar upp organisatoriska förändringar som insats. Detta avser olika saker på olika skolor, exempelvis olika former av anpassningar på skolan för att bättre möta

elevernas behov, införande av tvålärarsystem, längre lektionspass, tydligare rutiner när elever har hög frånvaro och snabbare återkoppling till eleverna om hur de ligger till. Särskilda projekt eller satsningar tas upp i några fall.

5.4 Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

Det är mycket positivt att Nacka fortsätter att ha stabilt goda resultat i grundskolan, vilket bland annat är tydligt i SKL:s öppna jämförelser, där Nacka och Lidingö är de enda kommunerna som varje år har legat bland de tjugo bästa kommunerna i deras sammanfattande mått. Även resultaten i gymnasieskolan är goda, trots en viss minskning 2016, och särskilt gäller detta andelen som tar gymnasieexamen inom tre år. Några skolor har dock lägre resultat.

Under året har utbildningsenheten analyserat elevresultaten per skola tillsammans med rektorerna vid olika tillfällen i resultatdialoger och i kvalitetsuppföljningen. I resultatdialogerna som gällde årskurs 3-6 fann vi att rektorer på skolor med elevresultat under genomsnittet oftare angav brister i skolans insatser som förklaring till skolans resultat, och flera svarade också att elevernas sämre förutsättningar var en förklaring, medan de med de högsta elevresultaten menade att resultaten hängde samman med skolans goda insatser.

Vi ser ett liknande svarsmönster på skolor med årskurs 9, men det är enbart i ett fall som rektor lyfter fram att de lägre resultaten har en koppling till att skolans insatser har haft brister.

När det gäller gymnasieskolorna är fler rektorer självkritiska till skolans egna insatser, i några fall även när resultaten är jämförelsevis höga.

Det är positivt att de flesta skolor anser att deras verksamhet fungerar väl, men utbildningsenheten menar att arbetet med att kritiskt granska effekten av de egna insatserna och att systematiskt analysera det egna arbetet kan utvecklas på många skolor men också att en hel del skolor kommit långt. Att utbildningsenheten har dialoger om resultaten med skolornas ledningar är ett sätt att stimulera arbetet, och uppföljningen av utbildningsenhetens samtal med rektorerna visar att de i hög grad varit uppskattade. Utbildningsenheten har redan fått i uppdrag att genomföra resultatdialoger om resultaten i årskurs 9.

Under året har utbildningsenheten fortsatt arbetet med att utveckla former för att studera elevers kunskapsutveckling. Den typen av metoder är angelägna för att bättre fånga skolans effekt, och i utvärderingsplanen föreslår vi att utvecklingsarbetet fortsätter. Arbetet har väckt intresse bland skolor och huvudmän, och flera har uttryckt vilja att följa elevers progression. Arbetet kommer att tas upp i resultatdialogerna med skolor med årskurs 9. Avsikten är att stimulera skolornas eget arbete med att följa elevers resultat.

6 Förskolors arbete med språklig utveckling, matematiskt tänkande samt förmågor inom naturvetenskap och teknik

Av förskolans läroplan framgår att förskolor ska främja barnens språkliga utveckling, matematiska tänkande och förmågor inom naturvetenskap och teknik.⁷ I kvalitetsuppföljningen med förskolecheferna, som genomfördes hösten 2016, har utbildningsenheten valt att fokusera på dessa tre områden.

Det underlag från förskolan som finns att utgå från är hur föräldrarna i den årliga enkäten uppfattar förskolans verksamhet i dessa avseenden. Därutöver finns förskolechefernas självskattningar av hur väl verksamheten bedöms fungera inom dessa områden, något som utbildningsenheten ombad cheferna att genomföra inför kvalitetsuppföljningen. När det gäller området språklig utveckling finns även uppgifter om hur många poäng barnen från respektive förskola i genomsnitt fick vid den fonologiska screening som barnen genomför i förskoleklassen i början av varje hösttermin, det vill säga nära i tid efter att de lämnat förskolan. Sådana uppgifter har endast tagits fram i begränsad omfattning tidigare. Utbildningsenheten ville stämna av hur förskolecheferna såg på uppgifterna för den egna förskolan och på metoden som sådan för att fånga förskolors kvalitet.

6.1 Föräldraenkäternas resultat på dessa områden

Förskolorna i Nacka får ofta goda omdömen från föräldrarna

Som framgår av tabellen nedan ansåg i genomsnitt 96 procent av föräldrarna att förskolans verksamhet är stimulerande för barnet. På tre av fyra förskolor är det minst 94 procent av föräldrarna som håller med om det.

Tabell 2 Andel föräldrar som instämmer (%), förskola, 2016, totalt samt spridning mellan förskolor

	Verksamheten är stimulerande för mitt barn	Förskolan arbetar med att utveckla mitt barns...		
		språk	förståelse för matematik	förståelse för naturvetenskap och teknik
Nacka totalt	96	86	83	83
Nacka kommunala	96	86	81	81
Nacka fristående	96	86	84	85
Max	100	100	100	100
75% av förskolorna	100	93	91	93
50% av förskolorna	97	88	85	87
25% av förskolorna	94	82	77	79
Min	81	62	40	43

⁷ Detta är delar i förskolans uppdrag som lyftes fram och förstärktes i den reviderade läroplanen för förskolan 2010.

När föräldrarna ombads svara mer specifikt om de ansåg att deras förskola arbetar med att utveckla barnets språk, matematiska förståelse respektive förståelse för naturvetenskap och teknik så är det i genomsnitt 86 procent som håller med när det gäller språklig utveckling och närapå en lika stor andel – 83 procent – när det gäller matematik, naturvetenskap och teknik. På tre av fyra förskolor är det minst 77 procent av föräldrarna som håller med om det när det gäller matematik och minst 82 procent när det gäller språkutveckling.

I den förskola med lägst nöjdhet är det endast 4 av 10 föräldrar som håller med om påståendet att förskolan arbetar med att utveckla barnets matematiska förmåga. Motsvarande andel vad gäller naturvetenskap och teknik är 43 procent, medan det handlar om 62 procent för språklig utveckling.

6.2 Förskolechefernas bedömning av dessa områden

Höga omdömen i förskolechefernas självskattning av verksamheterna

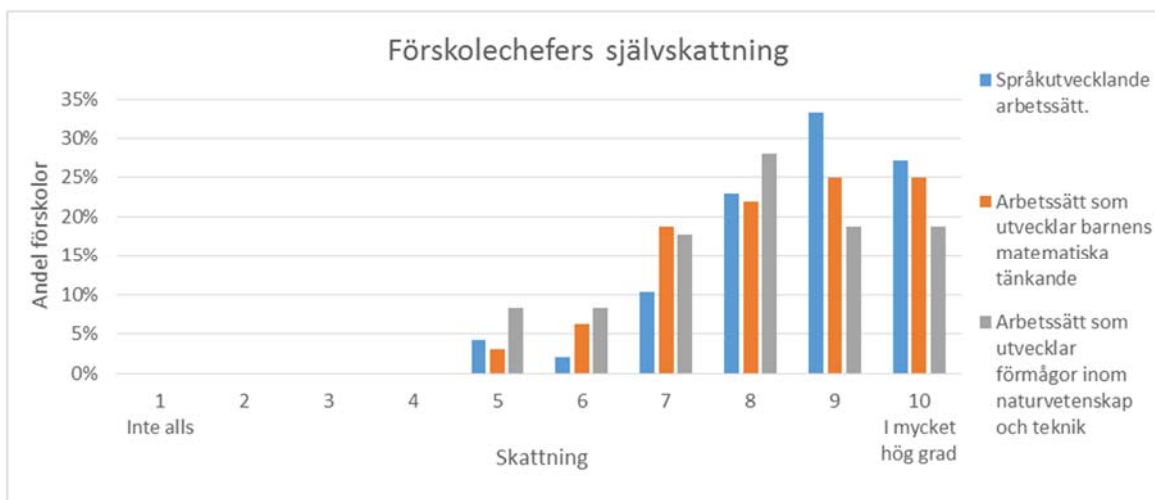
När förskolecheferna själva ombads värdera sin förskolas verksamhet på en skala från ett till och med 10 inom vart och ett av dessa tre områden, så gav de allra flesta höga omdömen (8-10) inom samtliga områden. Högst omdömen gav cheferna till sina verksamheter när det gällde språklig utveckling (nästan 6 av 10 svarade med omdömet 9 eller 10), därefter matematisk utveckling (hälften svarade med omdömet 9 eller 10) och slutligen naturvetenskap och teknik (nästan 4 av 10 svarade med omdömet 9 eller 10).

När förskolecheferna ombads förklara varför de bedömt sin verksamhet på den nivå de gjort så uppgav majoriteten av de som gett höga omdömen faktorer som har att göra med organisationen eller arbetssättet (68 procent). Det var också vanligt att självskattningen motiverades med att personalen är en styrka (58 procent) och närmare en av tre angav som förklaring att det beror på att förskolan är bra på att informera föräldrarna om hur de arbetar (27 procent).⁸

I den utsträckning som förskolecheferna förklarade sin självskattning genom att påtala att utvecklingsområden finns på förskolan, så var det vanligast att uppge förskolans information till föräldrarna som en brist (37 procent) och därefter faktorer relaterade till personalen (30 procent) eller utvecklingsområden som hade att göra med organisationen/arbetssättet (22 procent).

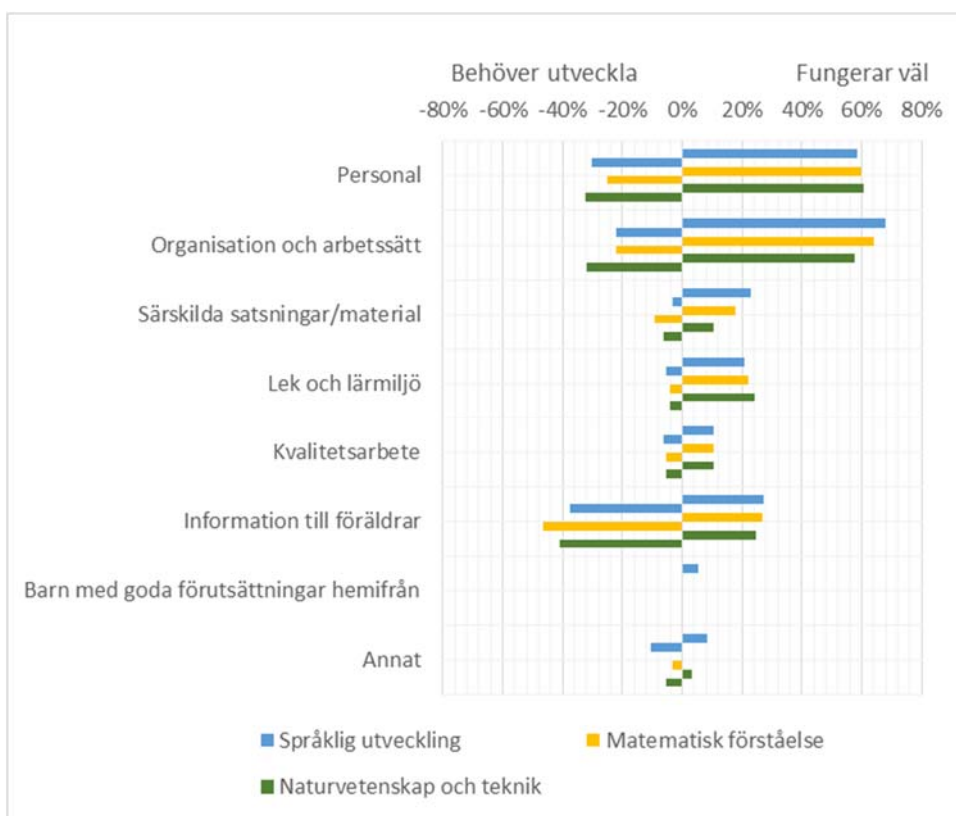
⁸ Förskolecheferna kunde ange flera orsaker.

Figur 4: I vilken utsträckning förekommer på förskolan... Kvalitetsuppföljning med förskolechefer 2016

Det förekommer att förskolechefer har lyft fram såväl goda insatser från förskolans sida, som utvecklingsområden inom samma område. I sådana fall kan det handla om att förskolan har kommit en bit på vägen, men behöver göra mer.

Figur 5 Vad förskolecheferna bedömer behöver utvecklas respektive fungerar väl på de tre områdena, andel förskolor (utbildningsenheten har kategoriserat svaren, kvalitetsuppföljning med förskolechefer, 2016)

6.3 Fonologisk screening som underlag för att fånga förskolors kvalitet

Barns fonologiska medvetenhet har en tydlig koppling till läsutvecklingen. Den fonologiska medvetenheten kan i sin tur stimuleras på olika sätt såväl före skolstart som under skoltiden.⁹ I Nacka genomför i princip alla skolor en fonologisk screening av eleverna i förskoleklassen¹⁰, för att rätt typ av stimulans och träning ska kunna ges samt extra insatser som förebygger senare problem med läsutvecklingen kunna sättas in tidigt. Screeningen sker varje läsår i september och maj. För varje elev finns information om vid vilken förskola eleven gått i närmast före starten i förskoleklass.

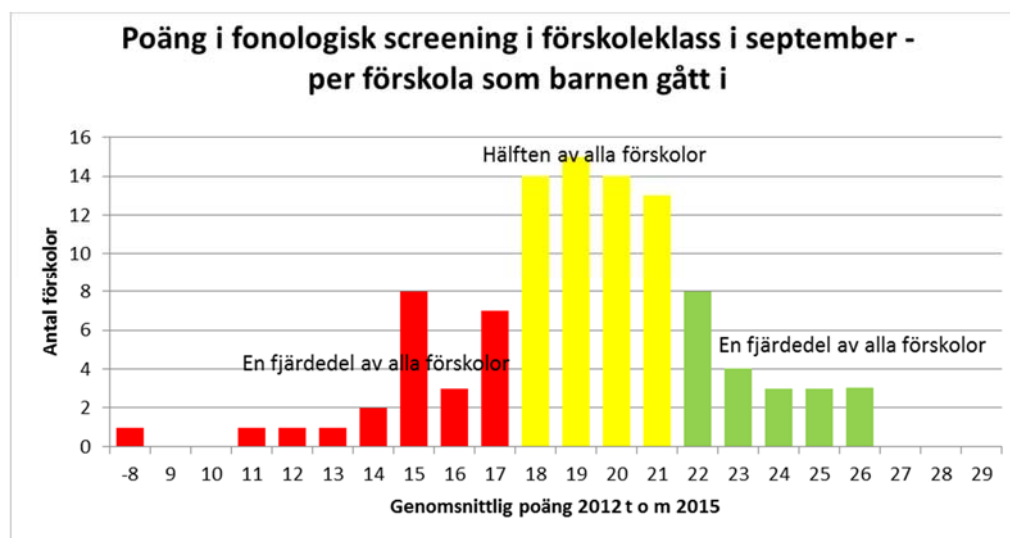
Utbildningsenheten har för första gången kopplat samman resultaten vid den fonologiska screeningen i september med den förskola som eleven gått i närmast före starten i förskoleklass. För varje förskola beräknades ett genomsnittligt resultat vid screeningen i september för samtliga barn som börjat förskoleklassen under åren 2012-2015 (se figuren nedan). De genomsnittliga resultaten för förskolorna varierar från 8 till 26 poäng. En fjärdedel av förskolorna i Nacka låg i den övre resultatdelen, vilket innebar 22-26 poäng i september-screeningen, medan en fjärdedel av förskolorna låg i den undre resultatdelen och varierade från 8 till 17 poäng. Hälften av förskolorna hade genomsnittliga resultat som varierade från 18 till 21 poäng.

Vid kvalitetsuppföljningen för förskolechefer presenterades resultatet för den egna förskolan samt resultatbilden för samtliga förskolor i Nacka. Uppgifterna utgjorde alltså en del av underlaget för utbildningsenhetens dialog med förskolecheferna om verksamhetens kvalitet vad gäller området språklig utveckling.

⁹ Vetenskapsrådet (2015), ”Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för elever”

¹⁰ Detta görs enligt den så kallade Bornholmsmodellen. Det innebär en kartläggning med avseende på rim, begynnelseljud, antal ljud, jämförelser av ordlängd och i att skriva ord.

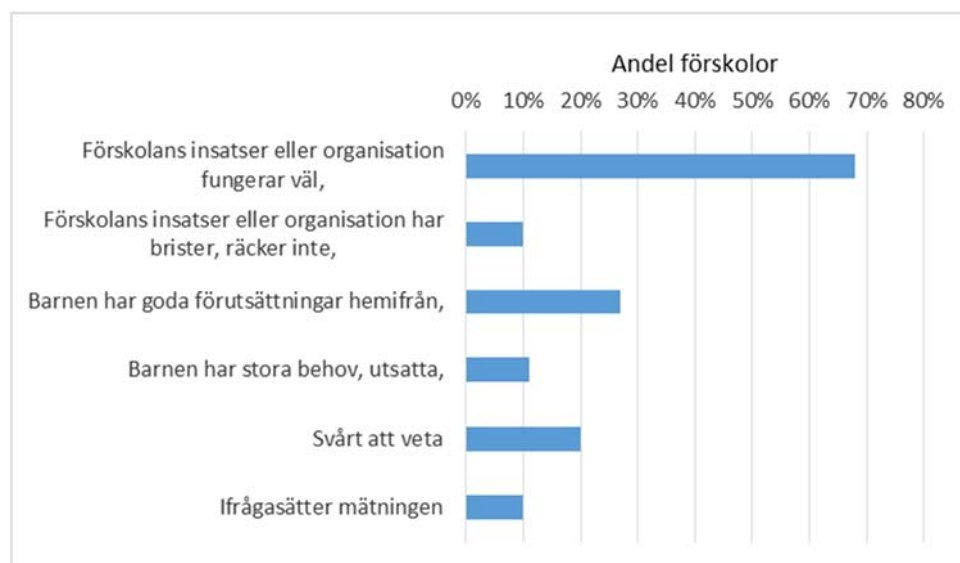
Figur 6: Resultat i fonologisk screening kopplat till förskola

Flertalet förskolechefer uppskattade att få se resultat på detta sätt för förskolan. I många fall kände förskolans ledning igen sig och tyckte att resultatet bekräftade deras egen bild, men i en del fall blev ledningen förvånad. En av tio ifrågasatte detta sätt att fånga förskolans kvalitet. Skäl som gavs var att alla barn inte gått så länge på förskolan, att förskolan hade barn med stora behov eller med annat modersmål, eller att denna typ av mätningar bara fångar en del av förskolans uppdrag.

I kvalitetsuppföljningen tillfrågades ledningarna vad de trodde låg bakom de genomsnittliga screening-resultaten som barnen från den egna förskolan fått. Bland de förskolor som hade höga resultat kopplade ledningen ofta resultaten till goda insatser från förskolan, och en del menade att barnen hade goda förutsättningar med sig hemifrån. Bland dem med låga resultat var det flera som lyfte att barnen hade stora behov, eller flera språk.

Figur 7 Sammanställning av förskolechefernas förklaringar till resultatet i den fonologiska screeningen för förskolan, (utbildningsenheten har kategoriserat svaren), kvalitetsuppföljning med förskolechefer, 2016

Av de förskolechefer som i kvalitetsuppföljningen värderat sin verksamhet högst (med omdömet 9 eller 10), är det strax under hälften som har screening-resultat på eller över genomsnittet för Nackas förskolor, medan drygt hälften uppvisade ett screening-resultat under genomsnittet för Nackas förskolor. Det finns alltså inget tydligt samband mellan resultatet i screeningen och förskolechefens egen värdering. Förskolechefernas självvärdering av deras verksamhet när det gäller barnens språkliga utveckling, gjordes dock innan de sett de fonologiska screeningresultatet för förskolan. Dessutom omfattar screeningsresultaten flera år medan självvärderingen gällde nuläget.

6.4 Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

I förskolans pedagogiska uppdrag har sedan 2010 års reviderade läroplan infördes områdena språklig utveckling, matematisk förståelse och förståelse för naturvetenskap och teknik lyfts fram. En god kvalitet i förskolans verksamhet, inte minst inom dessa områden, bedöms ha betydelse för att ge barn goda förutsättningar inför sin skolgång. Det är därför av intresse att följa upp förskolorna i Nacka i dessa avseenden – både för att få en bild av hur väl verksamheterna fungerar och för att stimulera förskolorna till att utvecklas ytterligare inom dessa områden.

Det saknas dock vedertagna kvalitetsmått för förskolan inom dessa områden. I Nacka ger observationerna i VÅGA VISA information om hur förskolor arbetar med dessa områden. Flertalet observationer visar att förskolorna arbetar aktivt med dessa områden. Den genomsnittliga bedömningen för målområdet utveckling och lärande i de 39 förskolor som observerats under de tre senaste åren var 3,1 på den fyrgradiga skalan, det vill säga strax över nivån för god kvalitet.

Det underlag som finns att tillgå i övrigt för att fånga kvaliteten inom dessa områden är hur föräldrarna till barnen i förskolan uppfattar att verksamheten fungerar inom dessa områden. Föräldrarnas uppfattning kan vara en indikator av den faktiska kvaliteten, men samtidigt ska man vara medveten om de begränsningar som finns med enkätsvar. En sådan är att olika föräldrar har olika mycket information om verksamheten. Föräldrarnas värdering görs heller inte alltid utifrån vad som avses i läroplanen. Små verksamheters genomsnittliga enkätresultat är också extra känsliga för om enstaka föräldrars svar avviker.

Därför har utbildningsenheten kompletterat enkätsvaren genom att låta förskolecheferna värdera sin egen verksamhet, motivera sitt omdöme om verksamheten samt ange förklaringar i de fall där deras egen värdering avviker mycket från den värdering som föräldrarna uppgett i enkätsvaren.

Dessutom har resultaten från förskoleklassernas fonologiska screening använts som underlag i dialogen med förskolecheferna gällande området språklig utveckling, i den del som genomförs relativt kort tid efter att barnen lämnat förskolan (i september varje år).

Överlag får förskolorna i Nacka goda omdömen från föräldrarna. Förskolecheferna nämner i viss utsträckning utvecklingsområden, men de flesta bedömer att verksamheten fungerar väl. Det finns inget mönster i förskolechefernas bedömning av hur väl verksamheten fungerar när det gäller att stimulera barnens språkliga utveckling och hur det går för barnen från förskolan i den fonologiska screeningen när de börjar förskoleklassen.

Många förskolechefer uttryckte sig positivt om att få återkoppling genom resultaten från den fonologiska screeningen. Även om det är många olika faktorer som påverkar barnens språkliga utveckling, så utgör förskolans insats en av dessa. Utbildningsenhetens bedömning är att det kan vara intressant att utveckla detta som en indikator på förskolans kvalitet, men för att så ska kunna ske behöver datainsamling kvalitetssäkras och metoderna utvecklas.

7 Stimulerande lärande, återkoppling och elevers inflytande i grundskola och gymnasieskola

I utbildningsnämndens mål ingår att elever ska ha ett stimulerande lärande, ges möjlighet till inflytande och få återkoppling på sitt lärande. Detta uttrycks också i läroplanerna.

Årliga elevenkäter i grundskola och gymnasieskola är viktiga för att få en bild av elevers bedömning av skolan. Generellt är eleverna i hög grad nöjda med sin skola. Nio av tio elever i grundskolan är nöjda med sin skola, något fler i årskurs 3 och något färre i årskurs 6 och 8. Resultaten är också höga när det gäller trygghet och trivsel. I gymnasieskolan svarar åtta av tio att de kan rekommendera skolan till andra elever, och även här är resultaten höga när det gäller trygghet och stämningen på skolan.

I detta avsnitt redovisas hur eleverna bedömer stimulans, inflytande och återkoppling, vilka förklaringar rektorer gett till elevernas bedömningar samt hur rektorerna själva bedömer att skolan lyckas med dessa områden.

7.1 Elevenkäternas resultat på dessa områden

Stimulerande lärande

Andelen elever som instämmer i påståendena som avser att fånga hur stimulerande verksamheten minskar med stigande ålder. Det är stor skillnad mellan elevernas svar i årskurs 3 i grundskolan och i år 2 på gymnasiet. I årskurs 3 svarar ungefär nio av tio elever att de lär sig nya saker i skolan varje dag och att det är roligt att lära sig. I årskurs 8 svarar sju av tio att de lär sig nya saker varje dag, och hälften att skolarbetet gör dem nyfikna att lära mer. I gymnasiet svarar hälften att undervisningen motiverar dem att lära mer (dock används här annan skala vilket innebär att jämförelsen med grundskolan bör göras med försiktighet).

Jämfört med andra kommuner så ligger Nackas resultat nära genomsnittet i årskurs 3, något under genomsnittet i årskurs 6 och gymnasiet år 2, men över genomsnittet i årskurs 8. För frågor som ställts i flera år har andelen har sjunkit över tid. (Undersökningen genomfördes för första gången i årskurs 3.)

Det är stor spridning mellan skolorna, särskilt i årskurs 6 och 8. Minst är spridningen i gymnasiet där alla skolor ligger relativt lågt. Liten spridning är det också mellan skolorna i årskurs 3 när det gäller andelen elever som tycker att det är roligt att lära sig saker, där alla skolor ligger jämförelsevis högt.

Elevers inflytande

När vi går vidare till elevers möjlighet att påverka arbetsätten sjunker andelen elever som instämmer. Även här finns en nedåtgående trend från årskurs 3 i

grundskolan till årskurs 2 på gymnasiet. I årskurs 3 tycker sju av tio att eleverna är med och påverkar, jämfört med fem av tio i årskurs 8 och fyra av tio i gymnasiet (dock med en annan skala och fråga).

Resultaten i årskurs 3 och 8 ligger över genomsnittet för kommunerna som genomfört undersökningen, medan det för årskurs 6 ligger under genomsnittet och i gymnasiets år 2 ligger på genomsnittet. Det har skett en försämring över tid i gymnasiets år 2 och årskurs 6.

Spridningen är stor mellan skolor i årskurs 3 och 6.

Återkoppling till elever

Även när det gäller elevernas bedömning av återkopplingen och informationen om hur de ligger till sjunker andelen som instämmer med stigande ålder. Lägst är andelen i gymnasiet, där bara 45 procent tycker att lärarna informerar dem under kursens gång om hur de ligger till. I årskurs 3 tycker 85 procent av eleverna att de talar med lärarna om hur det går för dem i skolan. Spridningen mellan skolor är störst i årskurs 8.

Resultatet för Nacka ligger på kommungenomsnittet i årskurs 3 och 6, medan det ligger bättre till i årskurs 8. I gymnasiets år 2 ligger resultatet tydligt under läns-genomsnittet. Resultatet har försämrats över tid.

Tabell 3: Andel elever som instämmer¹¹, (%), grundskola, 2016, totalt samt spridning mellan skolor

	Elever åk 3				Elever åk 6				Elever åk 8			
	Jag lär mig nya saker varje dag i skolan	Det är roligt att lära sig saker i skolan	Eleverna är med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter	Mina lärare och jag pratar om hur det går för mig i skolan	Jag lär mig nya saker varje dag i skolan	Skol-arbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer	Eleverna är med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter	Jag får veta hur det går för mig i skolan	Jag lär mig nya saker varje dag i skolan	Skol-arbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer	Eleverna är med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter	Jag får veta hur det går för mig i skolan
Samtliga kommuner	84	91	70	85	78	67	61	83	65	44	47	74
Nacka totalt	85	91	72	84	77	64	58	83	70	52	53	78
Kommunala	86	91	72	84	76	66	58	81	69	51	54	75
Fristående	85	89	70	84	81	61	59	87	71	53	51	82
Max	100	100	100	100	100	100	90	100	100	73	79	94
75% av skolorna	95	95	86	90	87	72	71	91	78	59	61	86
50% av skolorna	86	92	73	86	80	65	62	84	71	52	55	79
25% av skolorna	82	85	60	79	72	58	53	80	65	49	49	74
Min	62	81	33	62	50	36	25	55	40	37	34	33

¹¹ alternativ 3 och 4 på en fyrgradig skala

Tabell 4: Andel elever som instämmer¹², (%), gymnasieskolan år 2, 2016, totalt samt spridning mellan skolor

	Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera.	Mina lärare informerar mig under kursens gång, om hur jag ligger till.	Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna.
Stockholms län	50	53	40
Nacka totalt	48	45	40
Kommunala	49	49	39
Fristående	47	41	42
Max	59	59	52
50% av skolorna	46	44	41
Min	38	33	23

Rektorernas förklaringar till elevernas bedömningar

Vanliga förklaringar som grundskolerektorerna ger är att skolan pratar för lite med eleverna om till exempel vad inflytande är och att man vill förklara bättre vad begreppet roligt innebär. Det finns inget tydligt samband när det gäller rektorernas förklaringar och resultaten i elevenkäterna.

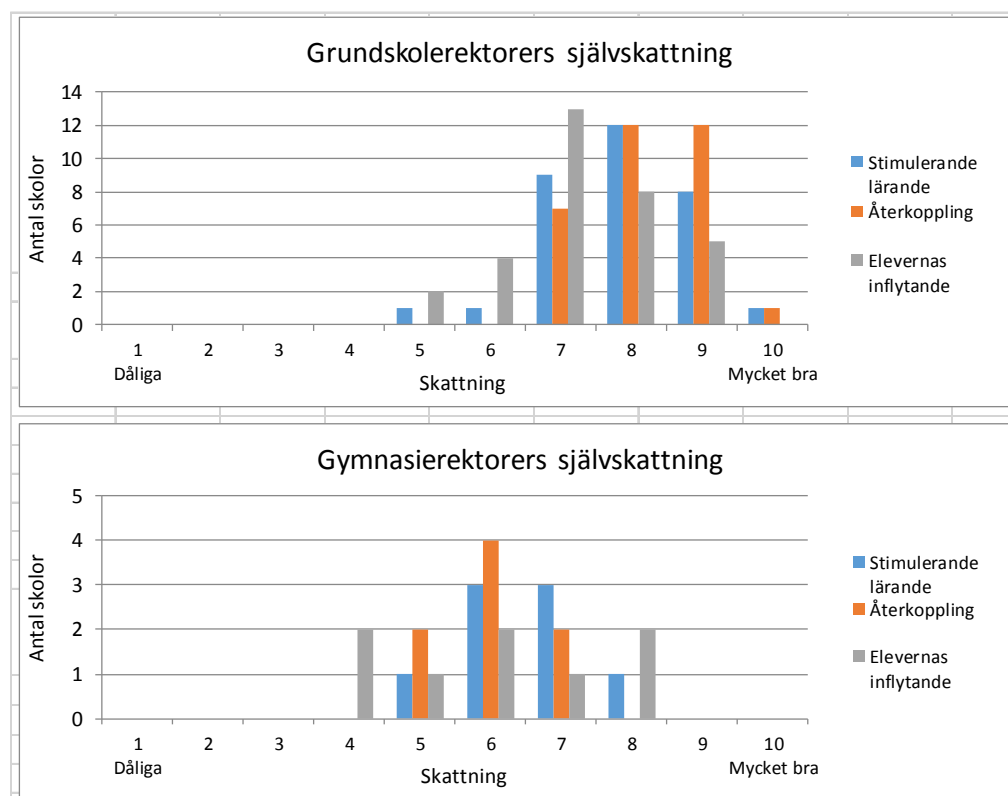
7.2 Rektorernas bedömning av dessa områden

Hur bra tycker då rektorerna själva att deras skolor är på dessa områden? Grundskolerektorernas värderade sig högst när det gäller återkoppling på elevers lärande, där flertalet satte 8 eller 9 på en tiogradig skala. Lägst värdering satte rektorerna på elevernas inflytande där 7 var den vanligaste värderingen. Stimulerande lärande värderades oftast däremellan, som 8. Det finns en viss spridning mellan rektorerna, från värderingar från 5 till 10. Vi ser inget samband mellan självskattningen och elevbedömningarna.

Gymnasierektorernas självskattning är generellt lägre än grundskolerektorernas. Det gäller alla tre områdena. Den vanligaste värderingen på gymnasiet är 6, medan få grundskolerektorer har värderat sin verksamhet så lågt.

¹² alternativ 4 och 5 på en femgradig skala

Figur 8: Hur bra tycker du som rektor att ni är på dessa områden på din skola?
Kvalitetsuppföljning med chefer 2016

Rektorer som värderar sin verksamhet högt svarar ofta att skolans verksamhet fungerar väl. Flera anger att lärarna är kompetenta, att de har medvetna arbetssätt och att de arbetat med kollegialt lärande. De som värderar sig lågt hänvisar ofta till lärarbyten eller att de inte talat tillräckligt med eleverna om vad till exempel inflytande är.

Åtgärder som rektorerna planerar vidta

Rektorerna på grundskolorna säger ofta att de ska *prata* med eleverna om vad inflytande innebär. Mer sällan tar de upp sådant de behöver göra för att utveckla det egna arbetet med elevernas inflytande. Flera tar upp att lärarna behöver kompetensutveckling. De åtgärder som tas upp är ofta allmänt hållna och inte konkreta.

Gymnasierektorerna beskriver oftare än grundskolerektorerna konkreta åtgärder för hur de ska arbeta för att förbättra resultaten. Ett exempel är Nacka gymnasium Samhälle som ska pröva flera konkreta metoder, exempelvis elevriksdag. De ger uttryck för att ha en högre insikt än grundskolorna om att de behöver utveckla de undersökta områdena.

7.3 Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

Att uppleva stimulans, möjlighet att påverka och att få återkoppling är viktigt för att eleverna ska utvecklas som individer och även förutsättningar för ett långsiktigt lärande och ansvarstagande. Det är därför problematiskt att elevernas bedömningar minskar sedan med stigande ålder. Det kan ses som ett uttryck för att eleverna mognar och blir mer kritiska och kanske också i högre grad vågar uttrycka ifrågasättande ju äldre de blir. Men det kan också ses som att skolan inte lyckas möta de ökade behoven hos äldre elever. Sannolikt gäller båda dessa förklaringar.

Återkoppling till elever på deras lärande förefaller vara det område som fungerar bäst av de tre, och bättre i grundskolan än i gymnasieskolan. Det ligger högst både i elevernas bedömning och i rektorernas. I gymnasieskolan ställs frågan på ett annat sätt till eleverna och kan därför inte jämföras direkt, men resultatet måste ändå bedömas som lågt. Rektorernas egen skattning är också lägre i gymnasiet.

Det är värt att reflektera över att grundskolerektorerna ofta värderar sitt eget arbete på dessa områden som relativt välfungerande, särskilt när det gäller återkoppling till eleverna på deras lärande, och att det inte finns något tydligt samband mellan rektors och elevernas bedömning av hur det fungerar. Gymnasierektorerna skattar sig generellt lägre än grundskolerektorerna, och självskattningen stämmer där bättre med den bild som förmedlas av eleverna. Elevernas låga bedömningar i gymnasieskolan är oroande, men vi bedömer här att gymnasieskolorna tar områdena på allvar, och flera har konkreta åtgärder. På seminariet med huvudmän i januari lyfte flera huvudmän att det är svårare att lyckas med dessa områden i gymnasieskolan då den är uppbyggd av korta kurser.

Utbildningsnämndens elevenkäter syftar till att visa elevernas upplevelse och syn på skolan. Resultaten används i kvalitetsarbetet i kommunen och på skolor, och är också en del i informationen till föräldrar och elever inför val av skola. Utbildningsenheten föreslår att externt stöd anlitas för att få stöd i hur resultaten kan förstås, fördjupas och användas bättre.

8 Särskolan

I detta avsnitt ges en översiktlig bild av föräldrars och rektorers bild av stimulans och återkoppling till föräldrar grund- och gymnasiesärskola. En översiktlig bild ges också av elevresultat.

8.1 Stimulerande lärande, återkoppling till föräldrar och elevers inflytande

Föräldraenkätens resultat på dessa områden

Nio av tio föräldrar med barn i grundsärskola eller gymnasiesärskola 2016 tycker att deras barn får utmaningar i skolarbetet. Nästa lika många, åtta av tio, tycker att de får tydlig information om hur barnet ligger till i förhållande till kunskapskraven.¹³ Det finns inga tydliga skillnader mellan de olika särskolorna i svaren.

Rektorernas kommentarer till föräldrarnas svar

Några av rektorerna menar att resultaten i föräldraenkäten är svårtolkade när det gäller utmaningar. Den rektor som skola har fått förbättrade resultat sedan förra året tycker att det beror på förbättrad kommunikation med föräldrar och ändrade arbetssätt. När det gäller föräldrarnas bedömning av information är några lite frågande till svaren. Några uttrycker att informationen till föräldrar kan vara svår att förstå med de system man har.

Rektorernas bedömning av dessa områden

Hur bra bedömer rektor att skolans verksamhet är på dessa områden? Vi bad rektorerna värdera hur eleverna utmanas i sin utveckling, informationen till föräldrar samt elevernas inflytande. Tre skattade den egna verksamheten på 9 eller 10 i alla tre avseenden, medan två rektorerna satte 7-8 med motiveringen att de kunde bli bättre när det gäller utmana eleverna och tydliggöra barnens utveckling mer för föräldrarna.

Rektorernas insatser för utveckling

Insatser som rektorerna tar upp att de ska vidta är att utveckla kollegialt lärande mellan lärare. På en skola kommer förstelärare att leda utvecklingen. Nacka gymnasium vill utveckla praktiken för eleverna. Åtgärder som tas upp för att utveckla informationen till föräldrar är att utveckla användningen av Schoolsoft, en webbplattform, utveckla utvecklingssamtalen och att filma verksamheten. När det gällde elever inflytande menade flera att verksamheten utförs så nära eleverna vilket ger eleverna hög delaktighet, men med hjälp av olika verktyg som digital teknik och exempelvis bilder kan elevernas påverkansmöjligheter utvecklas.

¹³ Nacka gymnasiums särskola och Sickla skolas särskola genomförde dock inte undersökningen 2016.

8.2 Elevresultat

Inför kvalitetsuppföljningen bad vi skolorna att redovisa i vilken utsträckning elever som läste enligt kursplanen mot ämnen nått kunskapskraven. För elever som läste enligt kursplanen mot ämnesområden gällde frågan om eleverna klarat grundläggande kunskaper utifrån sina förutsättningar. Frågan avsåg elever i årskurs 6 och 9 i grundsärskolan samt elever det fjärde året på gymnasiesärskolan, med uppdelning på nationellt program och individuellt program.

Eftersom det rör sig om så få elever kan resultaten inte redovisas utförligt. Vi har resultat för fem elever i årskurs 6, tolv elever i årskurs 9, och åtta elever i fjärde året i gymnasiesärskolan. Flertalet i åk 6 och 9 har nått kunskapskraven/grundläggande kunskaper i alla ämnen eller ämnesområden. Flertalet elever i gymnasiesärskolan har också nått kraven, men för några saknas en del ämnen/ämnesområden.

Förklaringar till elevresultaten

Rektorerna menar att resultaten hänger samman med elevernas förutsättningar och den undervisning och organisation som sarskolorna har. Svaren tyder på verksamheten i hög grad är individuell och anpassas efter elevernas behov efterhand. Två skolor lyfter vikten av att eleverna ingår i en grupp för att utvecklas vidare. Samverkan mellan olika aktörer, samverkan mellan elev och lärare tas också upp som avgörande.

8.3 Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

Utbildningsenheten bedömer att verksamheten i sarskolan är välfungerande och har höga ambitioner, stor flexibilitet och individanpassning.

Det bör övervägas om föräldraenkäten ska genomföras vartannat år i sarskolan eftersom den där går till alla föräldrar, och inte utvalda årskurser som i grundskola och gymnasieskola.

Utbildningsenheten märker att det i ökad utsträckning blivit svårt att hitta platser till elever som behöver sarskola, vilket är mycket problematiskt. I kvalitetsuppföljningen har några rektorer uttryckt att det är oklart hur behovet av platser ser ut framöver. Utbildningsenheten och utbildningsdirektören behöver arbeta vidare med och säkra god tillgång till plats för denna elevgrupp i samarbete med ledningen för den kommunala produktionen.

I avsnittet om personal tas upp att det är mycket viktigt att skolorna säkrar att det finns lärare med rätt legitimation när de nya kraven börjar gälla 2018.

9 Personal i förskola och skola

I detta avsnitt redovisas hur tillgången till utbildade lärare ser ut i förskola, grundskola, gymnasieskola samt särskola. Utbildningssituationen i fritidshem belyses också. Där tillgången är problematisk, det vill säga i förskola, särskola och fritidshem samt vissa skolor, fördjupas bilden med hjälp av kvalitetsuppföljningen med chefer samt med annat underlag.

9.1 Förskola

Personal och barn i förskolan oktober 2016 (tjänsteskrivelse feb 2017)

Utbildningsenheten konstaterar att andelen förskollärare i Nackas skolor fortfarande är låg. Av pedagogerna är det 33 procent som har förskollärarytbildning. Förskolorna vidtar åtgärder för att öka andelen personal med förskollärarytbildning. Trots det märks ingen förbättring. Det finns dock flera enheter där barnskötare vidareutbildar sig till förskollärare. Detta borde ge resultat inom några år.

Antal barn per årsarbetare är ganska konstant över åren med 5,3 barn per årsarbetare.

Studie om andelen förskollärare i förskolan (tjänsteskrivelse i nov)

Utbildningsnämnden har gett utbildningsenheten i uppdrag att med hjälp av externt stöd komma fram till fler sätt att som är verkningsfulla för att öka andelen förskollärare. Konsulten Per Ledin har undersökt vilka orsaker som finns till den låga andelen förskollärare i Nacka kommun.

Utredningen pekar på att den dynamiska arbetsmarknaden kan vara ett skäl till varför andelen förskollärare anses låg i Nacka och i Stockholmsområdet.

De jämförelser som görs i utredningen pekar på att andelen förskollärare i Nacka är i nivå med andra kommuner, även om det finns flera kommuner i Stockholmsområdet som har en något högre andel förskollärare än Nacka. Därför bör det finnas möjlighet att marginellt öka andelen förskollärare i Nacka.

9.2 Grundskola och gymnasieskola

Statistik om lärare oktober 2015 (tjänsteskrivelse april)

Sammantaget har drygt åtta av tio av dem som arbetar som lärare i grundskola och gymnasieskola pedagogisk högskoleexamen. Bland dem som omfattas av legitimationskrav har 73 procent legitimation och behörighet i minst ett undervisningsämne i grundskolan, och motsvarande andel i gymnasieskolan är 81 procent.

I både grundskolan och gymnasieskolan är andelen legitimerade och behöriga lärare i genomsnitt högre för kommunala skolor än för fristående skolor. Andelarna för Nacka totalt ligger något över riksgenomsnittet för gymnasieskolan, och något under riksgenomsnittet för grundskolan.

Bäst tillgång till legitimerade lärare i grundskolan är det i ämnena svenska, franska, tyska och matematik. Sämst tillgång är det i svenska som andraspråk, teknik och spanska. I gymnasieskolan är andelen lärare med legitimation högst i kemi, biologi, och fysik, och lägst i svenska som andraspråk, teknik och tyska.

Med anledning av statistiken har huvudmän som har en låg andel legitimerade och behöriga lärare på sina skolor i kommunen kontaktas för att uppmärksamma och uttrycka behov av åtgärder (så kallade kontrollbesök).

Rektorers insatser på skolor med låg andel behöriga lärare

Kontrollbesök och kvalitetssamtal visar att rektorerna på de fyra skolorna med låg andel behöriga eller legitimerade lärare arbetar aktivt med frågan. Skolorna berättar att obehöriga lärare nu utbildar sig, och på två har fler nu fått legitimation. För två av skolorna ger inte statistiken en rättvisande bild.

9.3 Fritidshem

Statistik om personal oktober 2015

Totalt arbetade drygt 300 årsarbetare i fritidshem i Nacka i oktober 2015 enligt SCB:s statistik.¹⁴ Av dem hade 27 procent en pedagogisk högskoleexamen, vilket är klart lägre än i riket där motsvarande andel är 47 procent, men något högre än i länet där andelen var 25 procent. Andelen är högre på kommunala än fristående skolor.

Personaltätheten i Nacka var något högre än i riket och i länet.

¹⁴ För några mindre skolor saknas dock uppgifter.

Tabell 5 Fritidshem, oktober 2015, totalt samt spridning mellan skolorna i Nacka

Fritidshem	Antal inskrivna elever	Antal årsarbetare	Andel med pedagogisk högskoleexamen (%)	Elever per årsarbetare
Riket			47	22
Nacka totalt	5810	301	27	19
Nacka kommunala		257	30	18
Nacka fristående		44	10	25
Max	458	25	58	31
75% av skolorna	308	15	36	24
50% av skolorna	231	12	23	21
25% av skolorna	96	6	13	16
Min	42	4	0	8

Statistiken redovisas enbart på kommunnivå av Skolverket, men utbildningsenheten har beställt statistiken per skola av SCB. Uppgifterna visar att utbildningsnivån varierar avsevärt mellan skolorna. Fem skolor har ingen personal alls med pedagogisk högskoleexamen. Hälften av skolorna har 23 procent eller lägre. En av fyra skolor har mer 36 procent eller mer.

Rektorers bedömning

I kvalitetsuppföljningen fick rektorer frågan om hur de såg på uppgiften för deras skola. Sju av tio rektorer svarade att de vill öka andelen. Det är svårt att rekrytera högskoleutbildad personal till fritidshemmen, var en vanlig förklaring till att nivån inte var högre. Några rektorer tog upp att befintlig personal utbildar sig, eller att de försöker stimulera befintlig personal att utbilda sig.

Två av tio rektorer var nöjda med utbildningsnivån. Dessa skolor har ofta högre utbildningsnivå än övriga skolor, med en variation från 21 procent till 58 procent. Några rektorer, åtta procent, kände inte igen sig i statistiken.

9.4 Särskola

Skolornas rapportering i samband med kvalitetsuppföljningen visar att det hösten 2016 fanns totalt 18 lärare som arbetar i grundsärskola i Nacka. Av dessa hade 61 procent legitimation för att undervisa i särskola. På en skola saknas lärare med legitimation. Sex lärare arbetar i gymnasiesärskola, varav 83 procent har rätt legitimation.

För att vara behörig att undervisa i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan måste man som huvudregel ha en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning. Dessutom krävs förskollärary- eller lärarexamen eller motsvarande. Man kan även bli behörig om den behörighetsgivande examen omfattar inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning.

Fram till juni 2018 gäller övergångsregler som innebär att lärare som anställdes före 1 juli 2011 får ansvara för undervisning och betygssättning utan legitimation. Tre av skolorna, Nacka gymnasium, Orminge/Myran och Sickla skola, signalerar att de ser svårigheter att klara legitimationskraven 2018. Det är svårt att rekrytera legitimerade lärare, uttrycker rektorerna.

9.5 Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

Utbildningsenheten bedömer att tillgången till utbildade lärare med enstaka undantag är god i grundskolor och gymnasieskolor.

När det gäller fritidshem och förskolan är situationen mer problematisk, och andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning är där tydligt under rikets nivå. Nacka delar dock denna situation med många andra kommuner i länet. Utbildningsenheten kan också konstatera att tillgången till pedagogiskt högskoleutbildad personal varierar en hel del mellan olika förskolor och fritidshem i Nacka, vilket tyder på att förutsättningar och strategier ser olika ut.

Det bör också nämnas det inte finns ett givet samband mellan utbildningsnivå och upplevd kvalitet. En del enheter med något lägre utbildningsnivå har trots detta hög andel nöjda föräldrar och elever. Utbildningsenheten menar att god tillgång till personal med pedagogisk högskoleutbildning är viktig för att säkra en hög kvalitet i bredare bemärkelse i en verksamhet, och tillgången till utbildad personal är därför en kritisk faktor när Nacka expanderar och får fler förskolor och skolor. För att säkra att alla barn och elever får en verksamhet med pedagogiskt utbildad personal är det viktigt att alla enheter lever upp till en lägsta godtagbar nivå när det gäller utbildningsnivå. En av utbildningsnämndens resultatindikatorer för 2016 är att alla förskolor ska ha minst 20 procent förskollärare. Särskilda samtal kommer att föras med ledningen för de förskolor som ligger under denna gräns.

10 Tillgång till förskole- och skolplatser, skolval och söktryck

10.1 Behovsprognos för förskole- och skolplatser år 2016-2030 (tjänsteskrivelse juni)

Behovsprognosen för förskole- och grundskolplatser är utbildningsnämndens planeringsinstrument gällande efterfrågan på förskole- och skolplatser i de olika kommundelarna. Till grund för handlingsplanen ligger befolkningsprognosen för

åren 2016-2030 och förskolors och skolors uppgifter angående deras kapacitet. Här är en sammanfattning av den senaste behovsprognosen.

Förskola

Behovet av förskoleplatser fortsätter att öka men varierar mellan kommundelarna. På Sicklaön och i Älta är behovet av utbyggnad som störst. Under prognosperioden finns planering för cirka 3 700 nya förskoleplatser. Utöver de planerade platserna behövs ytterligare cirka 200, främst i Älta och i Fisksätra. Det är oerhört viktigt att utbyggnadstakten hålls. Om så inte sker kommer inte förskolegarantin att kunna hållas.

Grundskola

Efterfrågan på **förskoleklass och årskurserna 1-6** är tillgodosedd det närmsta året för hela Nacka men stora variationer finns mellan kommundelarna. Behovet av ytterligare skolplatser för hela kommunen är totalt cirka 3 300 platser fram till 2030. I Boo behövs en kapacitetsökning snarast. Prognosen visar att det i Boo behövs en ny skola med placering i den södra kommundelen. I Älta finns en ökad efterfrågan som möts av att Inspira förskolor och skolor öppnar till höstterminen 2017. På västra Sicklaön kommer behovet av skolplatser att öka med cirka 2 400 platser. Flera skolanordnare har visat intresse för att driva skola i området.

Behovet av platser är något större än vad prognosen visar då nyanlända barn inte ingår i befolkningsprognosen. Det är svårt att få fram skolplatser till nyinflyttade elever under pågående läsår. Orsaken behöver inte vara lokalens kapacitet utan hur skolan valt att organisera sig under just det läsåret.

Efterfrågan på skolplatser i **årskurserna 7-9** kommer att öka med cirka 1 800 under perioden. Utbudet skiljer sig mellan de olika kommundelarna. Det är i Boo och Älta som nya platser kommer att behövas omgående. Eftersom det även i dessa områden saknas platser för förskoleklass och årskurserna 1-6, bör de nya skolorna kunna ta emot förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolorna på Sicklaön tar idag emot elever från andra kommundelar men den elevökning som kommer att ske på Sicklaön innebär att skolplatserna till större del kommer att fyllas av barn från närområdet. Sammantaget minskar valfriheten för elever från övriga kommundelar om det inte fortsättningsvis finns platser i detta område så att även den efterfrågan kan mötas. Trenden att elever söker sig i till västra Sicklaön har fortsatt.

10.2 Skolval till förskoleklass och grundskola till hösten 2016 (tjänsteskrivelse april)

Andelen föräldrar som fick den skola som de valt i första hand till höstterminen 2016 var 87 procent, vilket är ungefär samma nivå som året innan.

Utbildningsnämndens mål på 95 procent för år 2016 nåddes därmed inte.

Enkätundersökningen riktad till föräldrar som gjort skolval visar att föräldrar i hög grad är nöjda med den information de fått inför valet. De kanaler som

används tycks fungera väl. Flertalet tycker också att valet rent praktiskt gick enkelt att genomföra på webben.

Enkätundersökningen visar att föräldrar använder flera olika källor för att få information inför valet av skola. Det föräldrar menar är allra viktigast för valet är att skolan ligger nära hemmet och därefter erfarenheter från vänner och bekanta, samt intrycket vid besök på skolan. Prov- och betygsresultat, resultat i elev- och föräldraenkäter samt skolans inriktning tycker många också är viktigt. Föräldrar tycker i hög grad att det är viktigt att man som förälder får välja skola. Mer än 90 procent tycker att det är mycket eller ganska viktigt. Särskilt viktigt tycker förskoleklassföräldrar att det är.

10.3 Antagning till gymnasieskolan år 2016 (tjänsteskrivelse sep)

Till läsåret 2016/17 sökte 1 272 Nackaungdomar gymnasieutbildning genom Gymnasieantagningen i Stockholms län. Knappt hälften av eleverna valde en skola i Nacka. Av de sökande är 1 205 antagna till utbildning och av dessa fick 62 procent sitt förstahandsval tillgodosett. De ungdomar som inte är antagna till gymnasiet övergår till ungdomsuppföljningens ansvar.

10.4 Vad visar kvalitetsuppföljningen med rektorer i grundskolan?

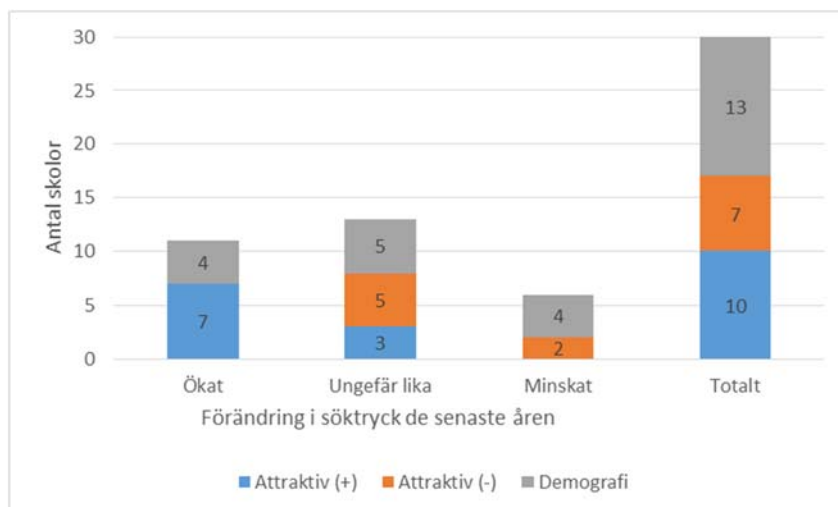
I kvalitetssamtalen frågade vi rektorer i grundskolan om hur de såg på söktryck till skolan, möjlighet att möta förstahandsval och eventuella utbyggnadsplaner. Samtalet gav oss också möjlighet att komplettera bilden av hur söktrycket ser ut när det gäller de fristående skolorna, som hanterar sin kö själva, bilder som vi sedan lagt samman med bilden för de kommunala skolorna där det finns mer komplett statistik.

Skolans attraktivitet en viktig faktor bakom söktryck

Hur antalet förstahandssökande utvecklats under de senaste åren varierar en del mellan skolorna. För elva skolor har söktrycket ökat. Här finns sex kommunala skolor och fem fristående, både stora och små skolor i alla kommunaldelar. Störst ökning har de två Kunskapsskolorna, Eklidens skola och Internationella engelska skolan. I denna grupp är den vanligaste förklaringen att skolan blivit mer attraktiv, men i några fall har befolkningsförändringar påverkat söktrycket.

På sex skolor har söktrycket minskat. Det är kommunala skolor i olika kommunaldelar. Den vanligaste förklaringen är demografi, det vill säga färre barn i aktuell ålder i skolans närområde. För 13 skolor, 43 procent av det totala antalet som vi har svar för, är söktrycket oförändrat under de senaste åren. Rektorer ger olika förklaringar till söktrycket. Sammantaget är alltså skolans förändrade attraktivitet något vanligare förklaring till söktrycket än demografiska förändringar.

Figur 9 Troliga orsaker till förändring i söktryck enligt grundskolornas rektorer, med uppdelning efter hur söktrycket ändrats, kvalitetsuppföljning med rektorer

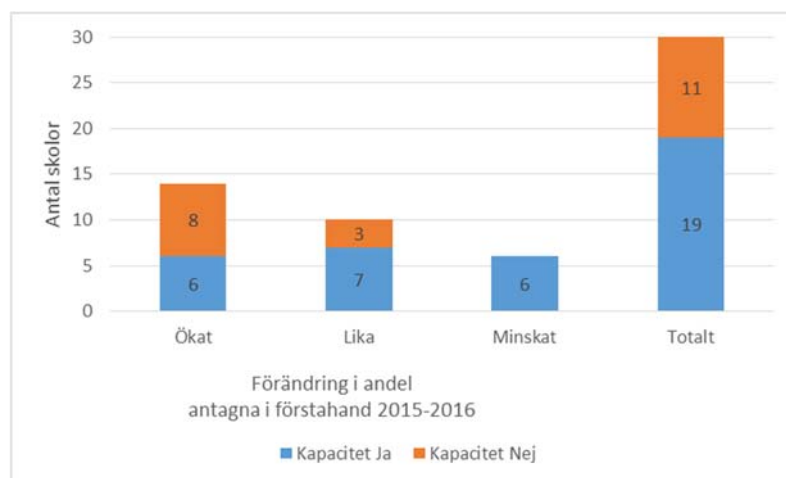

En av tre skolor kan inte ta emot alla elever som söker till dem i första hand

Nitton skolor, två av tre, kan ta emot de elever som söker till dem i förstahand. Bland dem som har fått fler förstahandssökande finns det både skolor som har kapacitet, men även några som inte har det.

De elva grundskolor som inte kan ta emot alla förstahandssökande är en blandad grupp. Här finns både kommunala och fristående skolor, och flertalet är relativt stora. Det är Björknässkolan (förskoleklass), Ekliden, Internationella Engelska skolan, Johannes Petri, de båda Kunskapsskolorna, Montessoriskolan Castello, Myrsjöskolan, Sigfridsborgsskolan, Sickla skola och Älta skola. Det är bara för två av dessa skolor, Sigfridsborgsskolan och Sickla skola, som det finns planer på någon större utbyggnad av skolan. Flera av dessa skolor är redan stora och rektorerna bedömer att de på grund av lokalmässiga eller markförhållanden inte kan utöka. Några av skolorna, särskilt Eklidens skola, har också mött ökad efterfrågan de senaste åren med fler platser i utökade lokaler. En del rektorer bedömer att det finns risk för att kvaliteten inte kan bibehållas om verksamheten utökas.

Figur 10 Skolans möjlighet att ta emot fler förstahandssökande enligt grundskolerektorerna, med uppdelning efter hur andelen antagna i förstahand ändrats mellan 2015 och 2016, kvalitetsuppföljning med rektorer

Utbildningsenhetens bedömning och slutsatser

Att säkra tillräckligt med platser i förskola och skola är avgörande när Nackas befolkning växer när Nacka bygger stad. Det är också mycket viktigt att både de förskolor och skolor som tillkommer och de befintliga är attraktiva för föräldrar att välja. Målen för andelen elever som fått den skola de valt i förstahand har inte nåtts de senaste åren. Utbildningsenheten kommer i samband med skolvalet till hösten 2017 att bistå rektorerna med underlag i syfte att öka andelen förstahandsval som tillgodoses.

Grundskolerektorerna bedömer i hög grad att skolans söktryck beror på skolans attraktivitet, och det är en vanligare förklaring än demografisk utveckling. Det är positivt då attraktiviteten kan skolan påverka, även om den är ett resultat av flera olika faktorer. Det är dock oroande att elva av 30 skolor inte har kapacitet att ta emot alla förstahandsval.

Utbildningsenheten har regelbundet dialog med huvudmän i utbyggnadsfrågor. Vi är också aktiva i planprocessen i kommunen för att säkra tillgången till attraktiva förskolor och skolor. Vi bedömer att såväl kontakterna med huvudmän och i planprocessen är mycket viktiga att fortsätta med och även utveckla. Vi arbetar bland annat för att attraktiva skolor, det vill säga skolor som har fler förstahandssökande än de kan ta emot, ska kunna utökas.

Det är också avgörande att huvudmän som ligger i framkant när det gäller kvalitet vill etablera sig och verka i Nacka. Det är ett av utbildningsnämndens nya fokusområden för 2017, och huvudmännens syn på detta kommer att belysas i en särskild undersökning. Vår uppfattning är att det är viktigt att kommunen erbjuder bra dialog, har ett tydligt ersättningssystem och erbjuder bra service i de olika processer som är aktuella när man vill starta verksamhet. På seminariet om kvalitetsanalysen med huvudmän i januari instämde huvudmännen i att dessa

punkter var viktiga, och flera lyfte också att tillgången till bra lokaler är avgörande. Det måste vara enkelt att verka som huvudman och anordnare i Nacka. Utbildningsenheten måste fortsätta att driva på i dessa frågor. Det är också viktigt att vi har omvärldsspaning när det gäller olika aktörer på marknaden och Nacka finns på kartan som en plats där man gärna vill driva verksamhet med hög kvalitet.

Det är glädjande att föräldrar i hög grad är nöjda med informationen inför val av skola. Jämföraren är ett viktigt stöd för att ge föräldrar möjlighet till att bredda bilden av skolorna inför valet.

II Uppföljning av förbättringsområden från 2015 års kvalitetsanalys

Förbättringsområden i 2015 års redovisning	Har det förbättrats 2016? Ja/nej/delvis
Andel förskollärare fortsätter att vara låg i Nacka.	Nej, andelen är oförändrad.
Det är svårt att synliggöra kvaliteten i förskolan. Utbildningsenheten kan följa tillgången till personal och hur nöjda föräldrar är. Observationer och utbildningsenhetens tillsyn/insyn ger värdefulla bilder, men det skulle vara önskvärt att utveckla metoder och analys för att kunna fånga kvaliteten bättre.	Delvis. Arbetet med att använda fonologisk screening i förskoleklass är ett försök att följa förskolors kvalitet. Chefers självskattningar i kvalitetsuppföljningen är ett annat försök att få fler bilder av kvalitet.
Det finns indikationer på bristande kompetens på förskolor i arbetet med barn i behov av stöd.	Under året har förskollärare i Nacka kunnat delta i kompetensutveckling i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Utbildningen har genomförts i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är jämförelsevis låg på fristående grundskolor.	Ja, andelen har ökat men är fortfarande lägre än på kommunala. Kontrollbesök med skolor med låg andel visar att arbete pågår för att öka.
Andelen personal på fritidshemmen som har pedagogisk högskoleutbildning ligger långt under målvärdet och strax under genomsnittet i länet. Andelen är särskilt låg på fristående skolor.	Nej, andelen är oförändrad.
Elevers bedömningar på områden som information om lärande, möjlighet att arbeta utan att bli störd och elevers delaktighet i planering ligger under de målvärden som utbildningsnämnden har satt upp för grundskolan, och resultaten har inte förbättrats över tid. Utfallet ligger dock över genomsnittet för de kommuner som genomfört undersökningen.	Nej, resultaten har inte förbättrats, men ligger fortfarande oftast över kommunegenomsnittet.
Det finns enstaka grundskolor där andelen nöjda elever och föräldrar är förhållandevis låg, ofta under flera år i rad.	Det finns även i år några skolor med låg andel.
Mottagandet av nyanlända elever behöver utvecklas så att nya Nackaelever snabbt ges möjligheter till utbildning och kunskapsutveckling.	Ja, mottagandet av nyanlända elever har stärkts när det gäller skolornas kompetens och organisation.
Det finns utmaningar i arbetet med elever i behov av stöd. Skolornas uppföljning av elevers utveckling och effekter av insatser behöver utvecklas.	Under året har förskollärare i Nacka kunnat delta i kompetensutveckling i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Utbildningen har genomförts i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Förbättringsområden i 2015 års redovisning	Har det förbättrats 2016? Ja/nej/delvis
Flertalet föräldrar och elever får sitt förstahandsval av skola, men andelen behöver öka.	Nej, andelen har inte ökat.
Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är jämförelsevis låg på fristående gymnasieskolor.	Ja, andelen har ökat men är fortfarande lägre än på kommunala. Kontrollbesök med skolor med låg andel visar att arbete pågår för att öka.
Andelen elever som är motiverade att lära sig mer har sjunkit och är långt ifrån målet. Detsamma gäller andelen som har arbetsro och andelen som får information om hur de ligger till under kursens gång och andelen som är med och planerar.	Nej, andelarna har sjunkit på flera frågor. Något fler än förra året svarar att de har arbetsro.
Det finns några gymnasieskolor där andelen nöjda elever är låg.	Även i år har några skolor låg andel nöjda. Den som hade lägst resultat 2015 har förbättrat resultaten 2016.
Bland eleverna som går ut från yrkesprogram i Nacka blir jämförelsevis få behöriga till högskolan, och orsakerna till detta behöver undersökas.	Undersökningen pekar på att eleverna ges god möjlighet att välja de kurser som krävs för behörighet till högskolan.

12 Förskola och skola i siffror

Barn och elever folkbokförda i Nacka

Nästan 24 000 barn och elever i Nacka deltar i utbildning från förskola till gymnasieskola.

Tabell 6 Antal barn och elever folkbokförda i Nacka hösten 2016

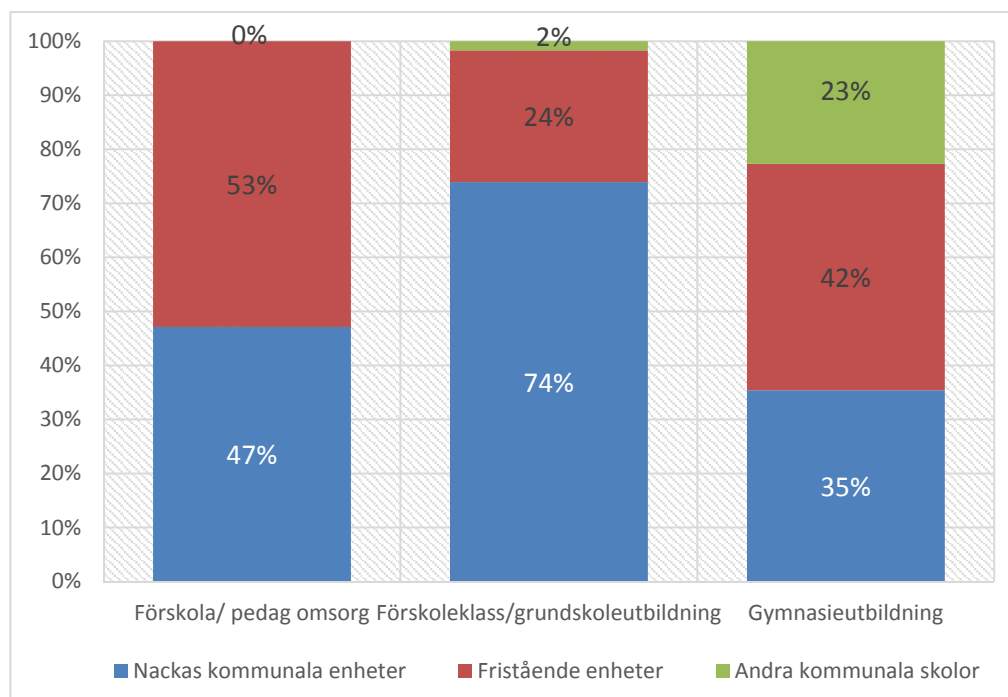
Verksamhet	Antal barn/ elever
Förskola	5 710
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	277
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	73
Fritidshem	5 799
Förskoleklass	1 451
Grundskola	12 802
Grundsärskola	94
Gymnasieskola	3 578
Gymnasiesärskola	44

Drygt hälften av barnen i förskolan/pedagogisk omsorg går i fristående verksamhet.

När det gäller förskoleklass och grundskoleutbildning går tre av fyra i kommunala skolor och var fjärde i fristående skola.

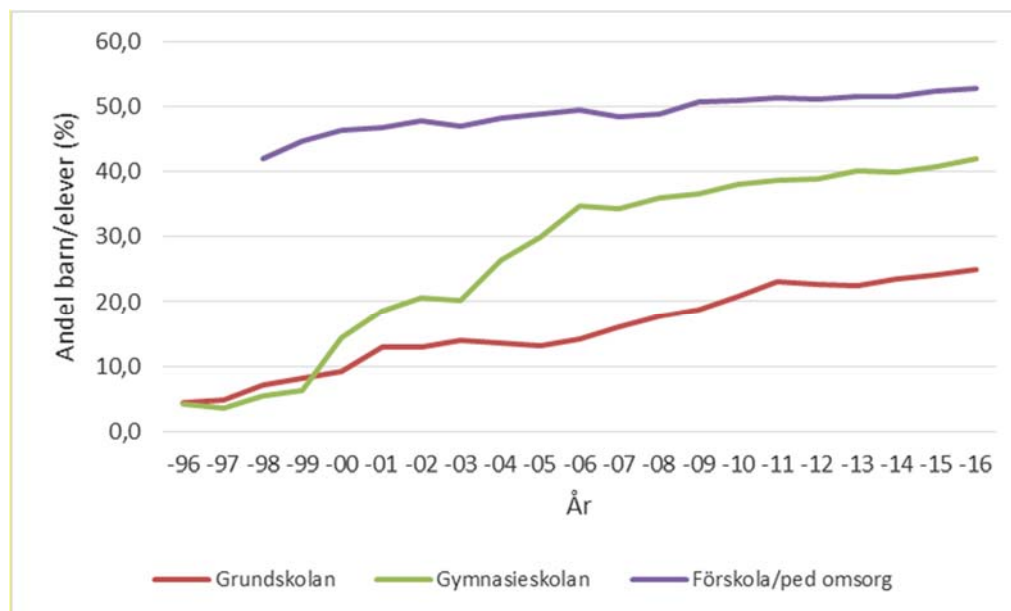
På gymnasiet går mer än fyra av tio elever i fristående skola, och knappt var tredje i kommunal skola i Nacka. Nästan var fjärde går i kommunal skola i annan kommun.

Figur 11: Barn och elever folkbokförda i Nacka kommun per huvudman, hösten 2016.

Andelen barn och elever som går i fristående verksamhet har ökat över tid. Högst är andelen i förskola/pedagogisk omsorg.

Figur 12 Andel barn och elever i fristående verksamhet 1996-2016 (folkbokförda i Nacka)

I gymnasieskolan är samhällsvetenskapsprogrammet det nationella program som flest elever folkbokförda i Nacka har valt att läsa. Därefter kommer naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Nästan sex av tio elever går på något av dessa program.

Tabell 7: Gymnasieelever folkbokförda i Nacka, fördelade efter huvudman och program ht 2016

Program	Nackas kommunala skolor	Fristående skolor	Kommunala skolor inom samverkansavtalet	Kommunala skolor utanför samverkansavtalet	Totalt	Andel
Barn- och fritidsprogrammet		16	15	2	33	1%
Bygg- och anläggningsprogrammet	15	20	4		39	1%
Ekonomiprogrammet	299	187	80	19	585	16%
El- och energiprogrammet	49	29	11		89	2%
Estetiska programmet	15	245	71		331	9%
Fordonsprogrammet		18	8		26	1%
Handels- och administrationspr		25	4		29	1%
Hantverksprogrammet	7	14	23		44	1%
Hotell- och turismprogrammet	18	8	6	1	33	1%
Humanistiska programmet		7	35	1	43	1%
Individuellt alternativ	8	21	6	1	36	1%
Preparandutbildning	2	5			7	0%
Språkinriktning	121	85	9		215	6%
Yrkesintroduktion		40	3	2	45	1%
Programinriktat individuellt val		19	10	1	30	1%
Industritekniska programmet		2			2	0%
International Baccalaureate		19	18	1	38	1%
Naturbruksprogrammet		45	1	9	55	2%
Naturvetenskapsprogrammet	272	208	147	15	642	18%
Restaurang- och livsmedelsprogr		18	23		41	1%
Samhällsvetenskapsprogrammet	341	312	194	19	866	24%
Teknikprogrammet	122	127	39	3	291	8%
VVS- och fastighetsprogrammet		22			22	1%
Vård- och omsorgsprogrammet		13	18	1	32	1%
Övriga utb (yrkesdansare, marin utb)		2	2		4	0%
Total	1 269	1 507	727	75	3 578	100%
Andel	35%	42%	20%	2%	100%	

Förskolor och skolor i Nacka

Totalt finns det 152 förskolor och skolor i Nacka. Av dessa är 103 är förskolor, 39 grundskolor och 10 gymnasieskolor. Fem av skolorna har grund- eller gymnasiesärskola. Dessutom finns drygt 50 anordnare av pedagogisk omsorg.

På förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i kommunal regi i Nacka går totalt 16 400 barn och elever.

På fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i Nacka går 6 700 barn och elever som är folkbokförda i Nacka. På dessa förskolor och skolor går också elever från andra kommuner, men utbildningsenheten har inte uppgift om hur många barn och elever som kommer från andra kommuner på fristående förskolor och grundskolor.

Kommunala och fristående gymnasieskolor belägna i Nacka har totalt 5 300 elever. En tredjedel av dessa, 1 800 elever, är folkbokförda i Nacka. Nackas gymnasieskolor tar alltså emot många elever från andra kommuner.

Tabell 8 Verksamhet bedriven i Nacka kommun hösten 2015. För vuxenutbildning anges verksamhet som är auktoriserad av Nacka.

Kommunala förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet	Antal enheter	Antal barn/ elever totalt	Därav från andra kommuner
Förskolor	40	2 856	40
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	-	-	-
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	-	-	-
Fritidshem 6-9 år	20	4 804	52
Grundskolor	23	10 856	322
- därav i förskoleklassen		1 172	16
- därav i grundskolan		9 684	306
Grundsärskolor	4	75	6
Särskoleelever inkluderade i grundskolan		4	0
Gymnasieskolor	3	2 595	1 326
Gymnasiesärskolor	3	23	10

Fristående förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet	Antal enheter	Antal Nackabarn/ - elever	Antal elever totalt
Förskolor	63	2 882	..
Pedagogisk omsorg, 1-5 år	51	277	..
Pedagogisk omsorg, 6-12 år	4	73	..
Fritidshem 6-9 år	12	1 047	..
Grundskolor	16	2 986	..
- därav i förskoleklassen		278	..
- därav i grundskolan		2 708	..
Gymnasieskolor	7	517	2 217

POSTADRESS
Nacka kommun, 131 81 Nacka

BESÖKSADRESS
Stadshuset, Granitvägen 15

TELEFON
08-718 80 00

E-POST
info@nacka.se

SMS
716 80

WEBB
www.nacka.se

ORG.NUMMER
212000-0167